

ЄВР БЮЛЕТЕНЬ

Інформаційне видання Представництва Європейського Союзу в Україні

- ⇒ **ВІДБУВСЯ САМУ ЄВРОСОЮЗ–УКРАЇНА / 7**
- ⇒ **ЗАПОЧАТКОВАНО СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКЕ ПАРТНЕРСТВО
З ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ТА ДОВКІЛЛЯ / 9**
- ⇒ **ЄУВАМ ПІДБИВ ПІДСУМКИ І РУХАЄТЬСЯ ДАЛІ / 12**
- ⇒ **НАЗВАНО КАНДИДАТІВ НА ПОСАДИ КОМІСАРІВ ЄС / 18**

Лісабонська угода набула чинності

(стор. 4)

Завершився проект «Спільнота споживачів та громадські об'єднання». На фото: під час заключної конференції (стор. 13).

Головні події 2009 року в житті ЄС і його відносинах з Україною (стор. 23–24). На фото: 23 березня, підписання Меморандуму з модернізації української газотранспортної системи.

На 1-й стор. обкладинки (зліва направо): Президент Європейської Ради Херман Ван Ромпей, прем'єр-міністр Швеції Фредрік Райнфельдт, Високий представник ЄС з питань спільної зовнішньої та безпекової політики Кетрін Ештон, Президент Єврокомісії Жозе Мануел Баррозу.

ЄВРОБЮЛЕТЕНЬ №12 '09

**Інформаційне видання Представництва
Європейського Союзу в Україні**

Засновник: Представництво
Європейського Союзу в Україні

Свідоцтво про реєстрацію
КВ №13773-2747ПР від 17.03.2008 р.

Київ 01024, вул. Круглоуніверситетська, 10
www.delukr.ec.europa.eu

Зміст бюлетеня не обов'язково відбиває
офіційні погляди Європейського Союзу

© Європейська Комісія, 2009

Керівник проекту Ірина Стаднічук

E-mail: Irina.Stadnychuk@ec.europa.eu

Головний редактор Анатолій Марциновський

У реалізації проекту Олег Фурділо

беруть участь Тетяна Яцюк
Сергій Матвєєв

**Комп'ютерна
верстка** Андрій Ходзицький

Інтернетверсія www.delukr.ec.europa.eu

Індекс видання 98603

Видавець: ТОВ «Видавництво «Консультант»

Адреса: 03039, м.Київ,
вул. Голосіївська, 7, корп. 2

Тел/факс (044) 251-49-51

ISSN 1725-0811

Підписано до друку .12.09.

Друк: ТОВ «День печати»

м. Київ, Карельський пров., 8

Наклад 10 100 прим.

Безкоштовно

Шановні читачі!

Редакція проводить інвентаризацію бази розсилки журналу «Євробюлетень» з метою її оновлення. Якщо ви отримувате наше видання й бажаєте отримувати його надалі, повідомте про це на електронну пошту subscript@consultant.kiev.ua, або телефоном за номером (044) 251-48-15, або надішліть листа на адресу: 03039, м. Київ, вул. Голосіївська, 7, корп. 2, ТОВ «Видавництво «Консультант». Також просимо оперативно повідомляти про випадки перебоїв з надходженням до вас журналу.

**ЄВРОСОЮЗ ЗАПРОГРАМУВАЛИ
НА УСПІШНЕ МАЙБУТНЄ**

Можливо, хтось із читачів уже помітив: починаючи від цього номера журнал «Євробюлетень» є інформаційним виданням Представництва Європейського Союзу в Україні. Тобто Представництво Єврокомісії змінило свій статус. Це — невеличке відлуння величезних змін, які відбуваються в Євросоюзі.

З 1 грудня набула чинності Лісабонська угода. Євросоюз давно потребував нових правил: досі він функціонував за створеними ще за тих часів, коли складався з 15 країн-членів. Тому у жовтні 2004-го в Римі було підписано Конституцію ЄС. Проте у травні й червні нас-

Тема номеру

Лісабонська угода набула чинності 4

Євросоюз стає ще злягодженішим та ефективнішим механізмом 5

Обрано перших президента й міністра закордонних справ 6

Андрій Веселовський: «Такий вибір не є ні випадковим, ні вимушеним» 6

Відносини ЄС—Україна

Євросоюз закликав Україну до реальних реформ 7

Жозе Мануел Пінту Тейшейра: «Зона вільної торгівлі з ЄС є для України можливістю змінити свою економіку» 8

Започатковано Східноєвропейське партнерство з енергоефективності та довкілля 9

Беніта Ферреро-Вальднер: «Енергоощадність є для України найкращою можливістю зміцнити її енергетичну безпеку» 9

Президент Комітету регіонів ЄС відвідав Крим 10

Програми ЄС в Україні

Відбувся Форум громадянського суспільства Східного партнерства 11

Вікторія Гнатенко: «Ми змогли разом попрацювати й обговорити проблеми й перспективи співробітництва» 11

EUBAM підбив підсумки і рухається далі 12

Проведено навчальний семінар для журналістів 13

Завершився проект з підтримки споживачів 13

Ад ван Лун: «Свобода висловлення стосується не лише політиків» 14

Відбулася Третя щорічна конференція програми Twinning 15

тупного року її не підтримали на референдумах у Франції та Нідерландах. Тоді здавалося, що справа зайшла у глухий кут. Але згодом робота поновилася: цього разу країни-члени дійшли згоди щодо так званої Угоди реформ. Її й підписали в грудні 2007 року в Лісабоні, і назвали на честь португальської столиці.

Звісно, на папері все от так просто, одним абзацом — насправді ж це був тривалий і часом болісний процес, сповнений сподівань і розчарувань, копіткої роботи, компромісів. Це було складне випробування для Євросоюзу. І він його витримав.

Лісабонська угода не є чимось на кшталт «все і відразу». Якщо порівняти ЄС із комп'юте-

Обговорюємо проблему

Оксана Андрусак: «Для молоді потрібна альтернатива безцільному проведенню дозвілля» 16

Новини Євросоюзу**Інституційні справи**

Названо кандидатів на посади Комісарів ЄС 18

Розширення

Комісія підрахувала розмір післявступної допомоги для Хорватії 19

Албанія стала кандидатом на вступ до ЄС 19

Економіка

Дослідження і розвиток: компанії ЄС тримають удар кризи 20

Статистика

У Євросоюзі працюють трохи більше 40 годин на тиждень 21

Суспільство

Нове законодавство ЄС захищає свободу забезпечення Інтернетом 22

Знання іноземної мови Європу доступнішою 22

Події року

Найважливіші події 2009-го: від газової блокади до Копенгагенської конференції 23

Європа відсвяткувала 20 років падіння Берлінського муру 24

Мартен Ланге пішов на Захід серед перших 24

Молодіжний майданчик

Катажина Забратавська: «Вражає, як українці відзначають національні свята» 25

Студентів заборонили водити велосипеда 26

ром, то «Лісабон» — це закладена в нього програма, алгоритм, який визначатиме діяльність Союзу на довгі роки вперед, поступово додаючи до його правил щось нове. Інакше кажучи — тепер Євросоюз має визначеність на майбутнє. Він програмований таким чином, щоб долати новітні соціальні, економічні, зовнішньополітичні виклики, розширюватися без ризику втратити свою дієздатність чи ефективність.

З нагоди наступних новорічних свят «Євробюлетень» бажає такої визначеності й упевненості, які має тепер ЄС, усім своїм читачам. До зустрічі в наступному році!

Редакція

ЛІСАБОНСЬКА УГОДА НАБУЛА ЧИННОСТІ

Європейський Союз починає жити за правилами Лісабонської угоди, яка набула чинності 1 грудня. Деякі зміни настають негайно, інші запрограмовані «Лісабоном» реформи розпочнуться пізніше. Проте уже тепер можна констатувати: обрій перед ЄС чистий.

13 грудня 2007 року, урочисте підписання Лісабонської угоди.

ЗМІН, ЯКІ НЕСЕ В СОБІ ЛІСАБОНСЬКА УГОДА, НАДЗВИЧАЙНО БАГАТО. Вони стосуються практично всіх сфер життя й діяльності ЄС. Союз стає більш демократичним, відкритим та підзвітним його громадянам. Європейський Парламент та законодавчі органи країн-членів отримають більше ваги у процесі ухвалення рішень ЄС. Громадяни матимуть право знати, що саме представники їхніх держав вирішують на союзному рівні. Хартія фундаментальних прав набуває в ЄС такого ж статусу, як і його договори.

«Лісабонська угода сконцентрує європейський проект на громадянах. Я задоволений, що тепер ми маємо дієву інституцію й період стабільності. Отже, можемо сфокусувати всю енергію на досягнення того, що є важливим для наших людей»

Жозе Мануел Баррозу, Президент Єврокомісії

Європейська Комісія визначила **10 переваг, які несе Лісабонська угода громадянам Союзу.**

1. Право людей вимагати від Комісії, щоб та пропонувала нові ініціативи («Європейська громадянська ініціатива»).
 2. Кращий захист громадян через новий статус, який отримує Хартія фундаментальних прав.
 3. Дипломатичний і консульський захист для всіх громадян ЄС під час подорожей у треті країни та проживання там.
 4. Посилюється взаємодопомога країн-членів проти природних та виниклих внаслідок діяльності людини катастроф усередині ЄС, таких як повені та лісові пожежі.
 5. З'являються нові можливості займатися транскордонною енергетичною політикою, цивільним захистом та боротьбою з транскордонними загрозами здоров'ю.
 6. Ефективнішими будуть спільні дії з протидії кримінальним угрупованням, які переміщують людей через кордони.
 7. Уможливлюються спільні дії проти так званої «купівлі притулку» — коли прохання щодо цього людина подає водночас до різних країн.
 8. Можливою стає боротьба з тероризмом через замороження активів.
 9. Демократичнішим стає підхід в ухваленні рішень в ЄС (зміцнення ролі Європарламенту та національних парламентів).
 10. ЄС стає здатним забезпечувати термінову фінансову допомогу третім країнам.
- Набуття Лісабонською угодою чинності урочисто відсвяткували 1 грудня там, де два роки тому її підписали — у столиці Португалії. ★

ХРОНІКА ПОДІЙ

14 жовтня, 2007 — текст Угоди реформ (таку робочу назву мав документ) парафровано на засіданні Європейської Ради.

13 грудня, 2007 — у столиці Португалії відбулося урочисте підписання угоди, яку назвали Лісабонською.

17 грудня, 2007 — Угорщина першою ратифікувала Лісабонську угоду

12 червня, 2008 — Ірландія на всенародному референдумі каже «ні».

Проти Лісабонської угоди висловилися понад 53% тих, хто прийшов на дільниці. Ірландія — єдина країна ЄС, яка відповідно до своєї Конституції повинна була ратифікувати угоду шляхом всенародного голосування.

11 грудня, 2008 — на засіданні Європейської Ради підписано протокол, згідно з яким Ірландія проведе повторний референдум до листопада 2009 року. Водночас ЄС взяв низку зобов'язань щодо питань, які найбільше хвилювали ірландців: збереження

нейтрального статусу країни, власної податкової політики, а також політики в області сім'ї.

3 жовтня, 2009 — Ірландія на повторному референдумі схвалила Лісабонську угоду.

3 листопада, 2009 — Угоду ратифікувала Чехія, остання з 27 країн — членів ЄС.

1 грудня, 2009 — Лісабонська угода набула чинності.

ЄВРОСОЮЗ СТАЄ ЩЕ ЗЛАГОДЖЕНІШИМ І ЕФЕКТИВНІШИМ МЕХАНІЗМОМ

Надзвичайно важливими елементами Лісабонської угоди є ті, що стосуються злагодженого функціонування Союзу. Адже без цього важко досягти вписаних в угоді амбітних цілей.

Президент і міністр закордонних справ. Лісабонською угодою запроваджується посада постійного Президента Європейської Ради. Його глави держав та урядів країн — членів ЄС вибиратимуть на 2,5 роки кваліфікованою більшістю з можливістю переобрання на другий термін. Раніше ця посада передавалася «за естафетою» — її обіймав глава країни, яка головувала в ЄС. Відповідно, Європейська Рада стає тепер інституцією Євросоюзу: до цього була самотім глав держав і урядів, тобто періодичним зібранням лідерів Союзу.

Згідно з договором, Європейська Рада за узгодженням з Президентом Єврокомісії кваліфікованою більшістю призначає Високого представника зі спільної зовнішньої та безпекової політики. Він також буде одним із Віцепрезидентів Єврокомісії та головуватиме на засіданнях Ради міністрів закордонних справ.

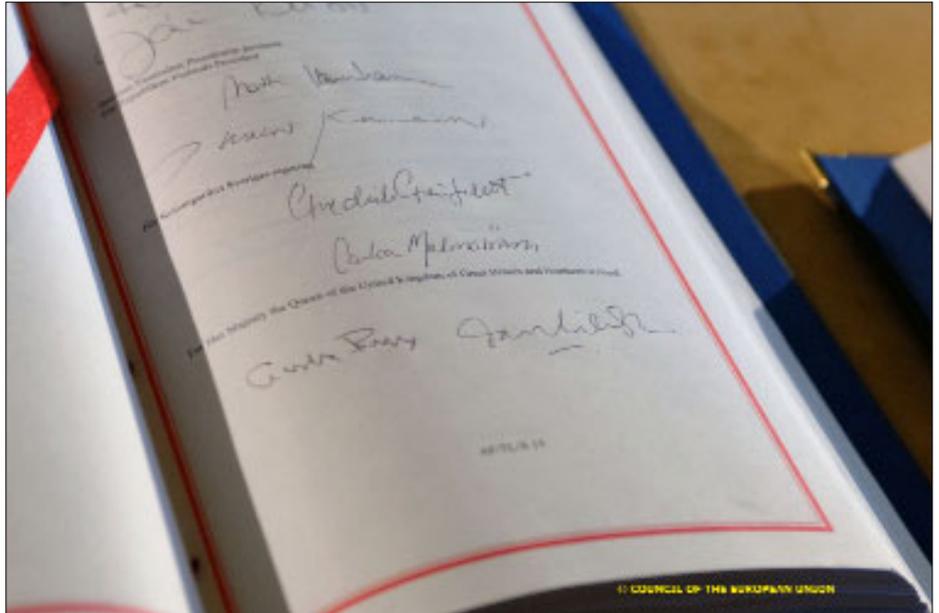
Єврокомісія. Спочатку передбачалося, що з листопада 2014 року чисельність Комісії зменшиться й відповідатиме двом третинам країн — членів Євросоюзу. Наприклад, для ЄС-27 це означало б 18 комісарів, які б представляли держави-члени за принципом ротації. Однак згодом вирішено було залишити нинішній стан речей — по одному комісару від кожної з країн-членів. Це стало одним із елементів компромісу між ЄС та Ірландією.

Президента Єврокомісії вибиратимуть більшістю голосів у Європарламенті за пропозицією Європейської Ради, членів Комісії шляхом голосування в Раді за принципом кваліфікованої більшості.

Європарламент. Лісабонська угода надає йому більше влади, його вага як законодавчого органу прирівнюється до Ради ЄС. Він також отримує рівний з нею статус стосовно питань бюджету, оскільки диференціації на обов'язкові та необов'язкові витрати не передбачено.

Зміни торкнуться і самого Європарламенту: запроваджується нова система розподілу місць в ньому. З 2014 року кількість членів обмежується за схемою 750+1 (Президент ЄП), а місця розподіляються за принципом «пониженої пропорційності»: мінімум 6 представників від держави, максимум — 96.

Система голосування в Раді ЄС. Зміни стосуються насамперед визначення того, скільки голосів вважається кваліфікованою більшістю. Починаючи з 2014 року це має бути як мінімум 55% голосів членів Ради (щонайменше 15 країн), котрі представляють міні-

мум 65% населення Союзу. Блокуючою меншістю стають чотири країни — члени ЄС.

Але встановлено два перехідних періоди: до 31 жовтня 2014 року і від 1 листопада 2014-го до 31 березня 2017-го. Протягом першого застосовуватиметься чинна систе-

«Давайте зробимо 1 грудня днем нового початку історії європейського співробітництва. Ми чітко заявили, що діяльність буде проводитися задля інтересів наших громадян. І я впевнений, що європейська подорож, яку маємо попереду, буде сповнена прогресом і успіхом».

Фредрік Райнфельдт, прем'єр-міністр головуєчої в ЄС Швеції.

ма, закладена Ніцькою угодою. Згідно з нею кваліфікована більшість має відповідати трьом умовам: 255 голосів Ради (тобто 73,9%), які представляють 14 з 27 країн-членів і не менше 62% населення ЄС. Протягом другого періоду члени Ради зможуть ухвалювати рішення з низки питань (це буде визначатися в кожному окремому випадку) кваліфікованою більшістю згідно з Ніцькою угодою. Так само з 1 листопада 2014 року до 31 березня 2017 можна буде використовувати тимчасове відстрочення ухвалення рішення: воно

потребує опозиції, яка складає 75% від звичайної блокуючої меншості (чотири держави, чисельність населення яких становить не менше 35% населення ЄС, плюс ще одна держава). Цей механізм дозволить країнам, які не здатні створити блокуючу меншість, відкласти рішення з проблемного питання на «розумний час», протягом якого будуть здійснюватися спроби досягти компромісу.

Питання, які голосуватимуть кваліфікованою більшістю. Лісабонська угода розширює їх перелік. До таких, зокрема, входять: вільне пересування робочої сили, соціальні гарантії; спільна транспортна політика; адміністративне співробітництво у сфері свободи, безпеки та порядку; прикордонний контроль; політичний притулок і захист біженців та переміщених осіб; міграція; судове співробітництво з питань злочинів; Євроюст; Європол; культура; ініціатива громадян відносно законодавства ЄС; космічна політика; енергетика; рішення про вихід держави зі складу ЄС; інтелектуальна власність; спільна позиція з міжнародних питань в рамках євросони; заходи щодо запобігання злочинності; туризм; спорт; захист населення; адміністративне співробітництво.

Як і раніше, однаковість потрібна буде для ухвалення питань, що стосуються податків, соціальної безпеки, зовнішньої політики та політики безпеки, оперативного співробітництва поліції, місць в інституціях ЄС. ★

ОБРАНО ПЕРШИХ ПРЕЗИДЕНТА Й МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ

19 листопада лідери країн Євросоюзу на своєму неформальному засіданні одностайно затвердили Хермана Ван Ромпея на посаді Президента Європейської Ради та Кетрін Ештон як Високого представника ЄС з питань спільної зовнішньої та безпекової політики.

Президент Єврокомісії Жозе Мануел Баррозу промовляє під час святкування набуття чинності Лісабонською угодою.

Президент Європейської Ради (цю посаду називають ще Президент ЄС) **Херман Ван Ромпей** народився 31 жовтня 1947 року в родині професора економіки у брюссельській комуні Еттербеек. Він фламандець. Закінчив Католицький університет Ле-

вена за спеціальностями «філософія» та «економіка».

1972 року почав працювати в Національному банку Бельгії, в ті ж часи активно займається політикою, очолює молодіжну партію християнсько-демократичного спряму-

вання — CVP—Jongeren. З 1975-го починає обіймати різні посади в уряді. 1978 року входить до бюро партії CVP (Фламандські християнські демократи), з 1988 по 1993 роки очолює її. У липні 2007-го Хермана Ван Ромпея обрано головою Палати представників (нижньої палати парламенту Бельгії), а в грудні 2009 року — прем'єр-міністром країни.

Високий представник Євросоюзу з питань спільної зовнішньої та безпекової політики (міністр закордонних справ ЄС) **Кетрін Ештон** народилася 20 березня 1956 року в місті Апхолланд у Ланкаширі. Закінчила Лондонський університет за спеціальністю «економіка», обіймала низку громадських посад з питань зайнятості та виховання дітей, брала участь у всебританській кампанії з ядерного роззброєння.

1999 року їй було надано пожиттєвий титул баронеси та місце у Палаті лордів британського парламенту. Все політичне життя Кетрін Ештон пов'язане з Лейбористською партією. Майже 10 років вона працювала у лейбористському уряді — в міністерствах освіти, конституційних справ та юстиції. В 2006 році її назвали «Політиком року» у Великій Британії. У 2007-му стала лідером Палати лордів, серед іншого займалася роз'ясненням Лісабонської угоди. У жовтні 2008-го її призначено Комісаром ЄС з питань торгівлі. ★

«ТАКИЙ ВИБІР НЕ Є НІ ВИПАДКОВИМ, НІ ВИМУШЕНИМ»

Посол України при ЄС Андрій Веселовський назвав позитивним обрання Президента Європейської Ради та нового шефа європейської дипломатії.

— Такий вибір ЄС не є ні випадковим, ні вимушеним. Це результат якісного прорахунку всіх можливостей, позитивів і негативів широкого кола кандидатів, — заявив він в інтерв'ю УНІАН. Посол зазначив, що вже сам факт обрання нового керівництва ЄС відповідно до Лісабонської угоди і його одностайна підтримка лідерами країн-членів є позитивним.

Говорячи про нового Президента Європейської Ради Хермана Ван Ромпея, Андрій Веселовський нагадав про його діяльність на посаді бельгійського прем'єра: за неповний рік він зміг значно зменшити дуже серйозні

протиріччя між регіонами Бельгії, також відомий умінням «лікувати» бюджети.

— В умовах теперішньої фінансової кризи ці його уміння відіграють величезну роль, — сказав український дипломат.

Посол також звернув увагу на те, що з одного боку новий Президент Європейської Ради є представником невеликої країни, а відтак ніхто не закидатиме йому проштовхування інтересів якихось великих країн-членів. З боку іншого, він представляє державу, що була одним із засновників ЄС і має великий досвід роботи в Євросоюзі.

Говорячи про нового Високого представника ЄС з питань спільної зовнішньої та безпекової політики Кетрін Ештон, Андрій Веселовський відзначив її високі ділові якості.

— Українські урядовці мали з нею контакти, зустрічі, у процесі яких ми пересвідчилися: незважаючи на відсутність міжнародного досвіду, як про це пишуть, у нового Високого представника є надзвичайно предметна підготовка до кожного контакту, кожної зустрічі. Україна не була у фокусі її уваги на попередній посаді, але досє по Україні вона знає досконало, — сказав український посол. ★

ЄВРОСОЮЗ ЗАКЛИКАВ УКРАЇНУ ДО РЕАЛЬНИХ РЕФОРМ

4 грудня у Києві відбувся XIII саміт ЄС–Україна. Господарем його був Президент України Віктор Ющенко. ЄС представляли прем'єр-міністр головної в Союзі Швеції Фредрік Райнфельдт, Президент Єврокомісії Жозе Мануел Баррозу, міністр закордонних справ Швеції Карл Більдт та Комісар ЄС з питань торгівлі та Європейської політики сусідства Беніта Ферреро-Вальднер.

ГОЛОВА ЄВРОКОМІСІЇ ЖОЗЕ МАНУЕЛ БАРРОЗУ У СВОМУ ВИСТУПІ НА САМІТІ ВИСЛОВИВ СПОДІВАННЯ, ЩО ПЕРЕГОВОРИ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ ЄС ТА УКРАЇНОЮ МОЖУТЬ БУТИ ЗАВЕРШЕНІ ПРОТЯГОМ 2010 РОКУ. Водночас він зауважив, що сторонам ще багато чого потрібно зробити, якщо вони хочуть реалізувати всі амбіції двостороннього партнерства. А Україні слід серйозно взятися за реформи.

— Я буду з вами чесним, пане президенте, — звернувся він до Віктора Ющенко. — Дуже часто нам здається, що обіцянка реформ виконується тільки частково, зобов'язання щодо реформ виконуються тільки частково, і слова не завжди супроводжуються діями.

Реформи, підкреслив Жозе Мануел Баррозу, це єдиний шлях досягнення стабільності у країні, добробуту громадян і поглиблення співпраці з ЄС.

За результатами саміту було підписано Спільну заяву, яка стосується внутрішньоукраїнських процесів, багатьох аспектів співробітництва між ЄС і Україною та міжнародних питань. Зокрема, у документі наголошено на важливості наступних президентських виборів в Україні й підкреслено необхідність «політичної та економічної стабілізації, головним чином шляхом конституційної реформи, зміцнення верховенства права та поновлення зусиль у боротьбі з корупцією, покращення ділового та інвестиційного клімату». У економічному розділі заяви ЄС закликав Україну забезпечити продовження виконання програми співробітництва з МВФ. Також наголошено на необхідності цілковитого виконання зобов'язань, які випливають з членства у Світовій організації торгівлі.

Лідери України та ЄС погодилися з тим, що мають «посилити свої зусилля щодо нівелювання наслідків кліматичних змін і запропонувати середньострокові цілі щодо скорочення викидів до 2020 року». У заяві наголошено на важливості приєднання України до Договору про енергетичне співтовариство. «Беручи до уваги, що Україна є найважливішою транзитною країною для постачання газу до ЄС, і що в стратегічних інтересах усіх забезпечити ефективність, надійність та прозорість маршрутів постачання газу до ЄС

Комісар ЄС з питань торгівлі та Європейської політики сусідства Беніта Ферреро-Вальднер, Президент України Віктор Ющенко та Президент Єврокомісії Жозе Мануел Баррозу перед початком саміту ЄС–Україна.

по всій їхній протяжності, лідери наголосили на важливості зусиль щодо реформування енергетичного сектору. У цьому зв'язку вони привітали Спільну декларацію, схвалену на спільній Міжнародній інвестиційній конференції Україна–ЄС щодо модернізації газотранспортної системи України від 23 березня 2009 року, та наголосили на необхідності виконання викладених у Декларації зобов'язань, а також реалізації домовленостей про ширше коло реформ, погоджених 31 липня 2009 року в контексті підтримки міжнародними фінансовими інституціями реформи газового сектору України», — йдеться в заяві.

Учасники саміту привітали прогрес на переговорах щодо Угоди про асоціацію, якого вдалося досягти протягом року. Вони підтвердили свою рішучість «якомога швидше завершити переговори, враховуючи складний, амбіційний та технічно вимогливий характер багатьох аспектів угоди, зокрема, сегмент всебічної та поглибленої Зони вільної торгівлі». Лідери привітали у цьому зв'язку нещодавнє започаткування Порядку денного асо-

ціації ЄС–Україна, яка підготує та сприятиме набуттю чинності Угоди про асоціацію.

Лідери погодилися з важливістю інтенсифікації міжлюдських контактів й привітали прогрес в імplementації угод між Україною та ЄС у сфері візового спрощення та реадмісії. Спільна заява містить сподівання на «подальші конструктивні дискусії щодо Угоди про спрощення візового режиму в рамках компетентного Спільного комітету навесні 2010 року у світлі пропозицій України щодо подальших візових спрощень для українських громадян, а також з урахуванням розвитку законодавства ЄС у сфері візової політики».

Учасники саміту висловили свою повну відданість Східному партнерству. Вони відзначили, що ця ініціатива доповнює існуючі двосторонні відносини та робить внесок у їхній розвиток. Учасники саміту закликали Європейську Комісію дотримуватися амбіційного підходу до підготовки майбутніх проектів у рамках двостороннього та багатостороннього вимірів Східного партнерства, належною мірою враховуючи пропозиції держав-партнерів. ★

«ЗОНА ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ З ЄС Є ДЛЯ УКРАЇНИ МОЖЛИВІСТЮ ЗМІНИТИ СВОЮ ЕКОНОМІКУ»

Напередодні набуття чинності Лісабонською угодою та саміту ЄС–Україна Голова Представництва Європейського Союзу Жозе Мануел Пінту Тейшейра зустрівся з журналістами. Мова йшла про майбутні зміни в житті ЄС та про його відносини з Україною.

ПРО ЗАЛЕЖНІСТЬ ПЕРЕГОВОРІВ ЩОДО УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ ВІД НАСТУПНИХ ВИБОРІВ

— Триває переговорний процес, який був ініційований нинішніми президентом України та урядом. Звісно, нове керівництво буде вправі вирішувати: продовжувати його чи ні. Теоретично все є можливим. Але, у принципі, головні учасники виборчого процесу в Україні демонструють бажання продовжувати переговори. Тому ми очікуємо, що змін щодо цього не станеться.

ПРО СТВОРЕННЯ ЗОНИ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ

— Як на мене, вирішальним фактором є такий: ті люди, що мають чільне становище в українській економіці та вплив на уряд і політиків, повинні зрозуміти — Зона вільної торгівлі з ЄС є можливістю для України трансформувати себе саму, свою економіку, стати диверсифікованою та привабливою з точки зору нових інвестицій, створення багатьох нових сфер економічної діяльності. Коли ж домінуватиме інший підхід — захистити в переговорах українську економіку такою, яка вона є сьогодні — то досягти угоди буде набагато важче. Це мають зрозуміти всі причетні до процесу. Угода про зону вільної торгівлі з ЄС не може представляти інтерес для України, якщо вона хоче зберегти в економіці сьогоднішній стан речей. Країна багато в

чому виглядає, як і 20 років тому. Її економіка залежна від кількох секторів. Панують корупція, адміністративні перепони — це служить інтересам людей, які не хочуть конкуренції. А розплачується за таку ситуацію більшість українців.

ПРО ГАЗОВІ ПИТАННЯ

— Сподіваємося, що ситуація, яка була на початку цього року, не повториться. Хотіли б нагадати, що компанії країн — членів ЄС мають контракти про поставки газу з російським «Газпромом» — отже, він відповідальний за транзит палива територією України і повинен домовлятися з українським «Нафтогазом». Власне, такої ж позиції ми дотримувалися і в січні цього року. Так, ЄС тоді був залучений до процесу вирішення того газового конфлікту. Але не тому, що ми були його частиною, а через наслідки, які він мав для деяких країн-членів, зокрема для Болгарії, яка на сто відсотків залежна від поставок російського газу. Звісно, ми не могли залишатися байдужими.

Протягом 2009 року Єврокомісія приділяла газовому питанню велику увагу. У березні у Брюсселі було організовано конференцію з метою збору коштів для модернізації української газотранспортної системи. Світовий банк, Європейський інвестиційний банк, Європейський банк реконструкції та розвитку погодилися фінансувати це, але

за певними умовами, які стосувалися проведення реформ і гарантій економічної стабільності цього процесу.

З квітня розпочалися звернення до нас з боку Росії щодо допомоги Україні у розрахунках за газ. Наша позиція не міняється: рішення має бути віднайдено «Газпромом» і «Нафтогазом», споживачі ЄС свої зобов'язання перед «Газпромом» виконують. Водночас у бюджеті ЄС коштів на такі витрати не передбачено: і для України, і для будь-якої іншої держави світу. Це просто неможливо з точки зору нашого бюджетного процесу. Втім, наприкінці липня ми добилися від міжнародних фінансових інституцій створення фонду в 1,7 млрд євро для допомоги Україні в закупівлі технологічного газу, потрібного для забезпечення транзиту російського палива в Європу. Але знову ж таки: надання цих коштів обумовлене проведенням Україною реформ у газовому секторі. А просування в цьому поки що не відбувається.

ПРО МОЖЛИВЕ НАДАННЯ 500 МЛН ЄВРО МАКРОФІНАНСОВОЇ ДОПОМОГИ УКРАЇНІ

— Зараз визначальним є рішення МВФ щодо надання Україні чергового, третього траншу з передбачених для неї 16 млрд доларів. Проблема в тому, що Україна не виконала взяті перед фондом зобов'язання. Зокрема, мали б бути збільшені ціни на газ для споживачів, не допущено ухвалення закону про збільшення соціальних стандартів — пенсій і зарплат. Це суперечить угоді з МВФ. Отже, ситуація на сьогодні зависла. ЄС ніколи не надає макрофінансову допомогу, якщо країна не імплементує належним чином програму співробітництва з МВФ.

ПРО ЛІБЕРАЛІЗАЦІЮ ВІЗОВОГО РЕЖИМУ

— Вимоги, які Євросоюз ставить перед Україною для початку переговорів про лібералізацію візового режиму, чіткі: завершення демаркації кордонів та належне управління ними, а також запровадження біометричних паспортів. Ми про це неодноразово казали. Лише коли все це буде виконано, ми будемо рухатися далі у питаннях візової лібералізації. 🇺🇦

ЗАПОЧАТКОВАНО СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКЕ ПАРТНЕРСТВО З ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ТА ДОВКІЛЛЯ

У кінці листопада у Стокгольмі відбулася міжнародна конференція донорів із заснування Східноєвропейського партнерства з енергоефективності та довкілля. Ініційоване воно головуючою в ЄС Швецією.

МЕТОЮ ІНІЦІАТИВИ Є СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В РОЗВИТОК ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ У КРАЇНАХ СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА. Її реалізація розпочнеться з України. Особли-

вий наголос буде зроблено на енергоефективних технологіях централізованого теплопостачання.

Стокгольмська конференція була успішною. Загалом європейські донори пообіцяли надати 90 млн

євро на проекти з енергоефективності та захисту природи у Східній Європі, зокрема в Україні. Кошти будуть виділені у період з 2010 по 2014 роки. Швеція як ініціатор цього проекту пообі-

цяла надати 24 млн євро. Серед інших донорів — Данія, Естонія, Латвія, Литва, Румунія, Норвегія, Польща та США. Фінансову допомогу Україні надасть в рамках цього проекту і Єврокомісія.

«ЕНЕРГООЩАДНІСТЬ Є ДЛЯ УКРАЇНИ НАЙКРАЩОЮ МОЖЛИВІСТЮ ЗМІЦНИТИ ЇЇ ЕНЕРГЕТИЧНУ БЕЗПЕКУ»

Від Єврокомісії участь у конференції взяла Комісар ЄС з питань зовнішніх зносин і Європейської політики сусідства Беніта Ферреро-Вальднер. Пропонуємо її виступ у скороченому вигляді.

Перед тим як розповісти про підтримку ініціативи створення Східноєвропейського партнерства з енергоефективності та довкілля з боку Єврокомісії, я б хотіла помістити це питання в контекст Східного партнерства. Енергетична безпека є для нього ключовим компонентом. Раніше цього року всі були свідками того, як енергетика може бути джерелом конфронтації. З допомогою Східного партнерства ми б хотіли зробити її базисом для регіонального співробітництва й солідарності. Адже зміцнення енергетичної безпеки є ключовою метою і наших східних партнерів, і ЄС.

Україна є дуже важливим партнером ЄС у Східному партнерстві. Наше співробітництво міцне й стосується широкого кола питань. Але воно особливо глибоке, коли йдеться про енергетику. Це природно, оскільки Україна є найважливішою для ЄС країною-транзитером газу. Її газотранспортна система доплавляє до ЄС близько 20% цього палива від загального обсягу його споживання Союзом.

Ми працюємо з Україною в модернізації її енергетичного сектору. Підтримуємо модернізацію транзитної інфраструктури, щоб збільшити її надійність, ефективність та природоохоронні стандарти. Міжнародна конференція, яку ми провели у березні цього року, допомогла мобілізувати зусилля щодо залучення коштів для цієї модернізації. Більше того, відповідно до підписаного 2005 року Ме-

морандуму про співробітництво, ми співпрацюємо у низці енергетичних питань, включаючи ядерну безпеку, інтеграцію енергетичних ринків та вугільний сектор. Справжнього прогресу було досягнуто в багатьох сферах, але суттєві зусилля потрібні в інших галузях, включаючи енергоефективність та поновлювальні джерела енергії.

Україна має в енергоефективності фантастичний потенціал. До 2030 року лише зі скромними інвестиціями в енергозбереження, заощадження енергії може сягнути розмірів її річного споживання такою країною як Сполучене Королівство. Енергоощадність є для України найкращою можливістю зміцнити енергетичну безпеку через зменшення залежності від імпорту, особливо щодо природного газу. А це матиме величезний вплив на енергетичний баланс країни. Це також життєвоважливо для конкурентності промисловості та для довкілля, особливо через зменшення викидів CO₂.

До сьогодні Україна приділяла цьому питанню та його фінансуванню відносно незначну увагу. Можливості прямих закордонних інвестицій обмежені, треба багато зробити для покращення інвестиційного клімату. Політика й законодавство щодо енергоефективності все ще не мають наслідками імплементацію намічених планів.

Єврокомісія підтримує дії уряду щодо енергоефективності й використання поновлювальних джерел енергії. На початку наступного року ми розпочнемо надання 70 млн євро на підтримку економічних секторів бюджету. Однак ми підемо далі. Сьогодні я з задоволенням анонсу, що Комісія має намір підтримати нове Східноєвропейське партнерство з енергетики й довкілля у кілька способів.

По-перше, це стосується Фонду з підтримки партнерства. Єврокомісія погоджується з пропозицією українського керівництва щодо виділення 10 млн євро з її Річної

програми дій на додаток до внеску, передбаченого Україною з її власних ресурсів. Такий само обсяг коштів може бути наявним для кожного з наступних трьох років, якщо Україна цього забажає. Отже, усього сума складе 40 млн євро.

По-друге, ми будемо підтримувати цю ініціативу з прямим фінансуванням від Інвестиційного фонду сусідства — фонду Комісії, покликаного підтримати МВФ у наданні кредитів для сусіднім з ЄС країнам.

По-третє, інша ініціатива Єврокомісії — Конвент мерів — також зробить свій внесок в успіх нового партнерства. В рамках Конвенту муніципалітети зобов'язуються діяти у відповідності до глобальної мети ЄС щодо зменшення на 20% CO₂ до 2020 року через імплементацію Плану дій зі сталої енергетики. Від започаткування цієї ініціативи у лютому 2008 року понад 960 муніципалітетів, включаючи одинадцять міст України та одне Вірменії, підписалися під нею. Очікується, що ще більше міст з регіону Східного партнерства наслідуватимуть їхньому прикладу.

Зрештою, енергетична програма ЄС INO-GATE забезпечить опосередковану підтримку новому партнерству через допомогу у реформі законодавства і політики, щоб сприяти інвестиціям у сфері поновлювальної енергетики та енергоефективності.

На завершення хочу сказати, що я є другом України. Іноді обов'язком друзів є давати поради. Впевнена, що успіх України залежить від набуття нею репутації держави, яка виконує свої зобов'язання, зокрема щодо економічних та енергетичних реформ. Я з нетерпінням очікую роботи з нашими українськими партнерами у сфері енергозбереження. Воно приносить лише вигоди — і я сподіваюся побачити, як український приклад у рамках Східноєвропейського партнерства з енергоефективності та довкілля наслідуватимуть в усьому регіоні Східного партнерства. ★

ПРЕЗИДЕНТ КОМІТЕТУ РЕГІОНІВ ЄС

ВІДВІДАВ КРИМ

26–28 листопада Крим відвідав Президент Комітету регіонів ЄС Люк Ван ден Бранде. Він зустрівся з головою Ради міністрів автономії Віктором Плакідію, головою Верховної Ради Криму Анатолієм Гриценком, представниками органів регіональної та місцевої влади, зокрема членами Меджлісу кримськотатарського народу, мером Ялти та головою Севастопольської міської державної адміністрації.

На фото (зліва направо): Голова Представництва Євросоюзу в Україні Жозе Мануел Пінту Тейшейра, Президент Комітету регіонів ЄС Люк Ван ден Бранде і проректор з наукової роботи Таврійського національного університету ім. Вернадського Володимир Бережанський.

ВІЗИТ ВІДБУВСЯ В РАМКАХ ПРІОРИТЕТІВ ПОЛІТИЧНОЇ ПРОГРАМИ ПРЕЗИДЕНТА ЩОДО НАЛАГОДЖЕННЯ ТІСНІШИХ ВІДНОСИН МІЖ ОРГАНАМИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ТА МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ КРАЇН СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА ТА КОМІТЕТОМ РЕГІОНІВ ЄС.

— Східне партнерство має створити умови для того, щоб міждержавна система співпраці спрямувалася на забезпечення діалогу між громадянами і стала платформою співробітництва між ЄС та країнами — учасниками СП. Ініціатива повинна сприяти спільному залученню органів місцевої та регіональної влади цих держав до практичних та узгоджених проєктів. Вони мусять бути частиною загальної стратегії, заснованої на потребах громадян та принципі солідарності, — вважає Люк Ван ден Бранде. — Комітет регіонів ЄС прагне поділитися із ними досвідом процесів децентралізації, що відбуваються у Європейському Союзі, та підтримати їхні зусилля із забезпечення роботи демократичних

інституцій та зміцнення адміністративної спроможності.

Проте кримські зустрічі й переговори Люка Ван ден Бранде аж ніяк не були диплома-

Комітет регіонів ЄС було створено в 1994 році з метою надати місцевій владі право голосу щодо законодавчих актів, які стосуються місцевого та регіонального рівня. КР проводить п'ять пленарних сесій на рік, під час яких 344 його члени готують висновки інституції щодо запропонованих законопроектів. Єврокомісія, яка в ЄС має право законодавчої ініціативи, та Рада ЄС, яка ухвалює рішення щодо остаточного змісту закону, зобов'язані консультиватися з Комітетом регіонів у багатьох сферах. Зокрема, з питань довкілля, працевлаштування та транспортної політики. Ще більше посилює позиції Комітету регіонів Лісабонський договір. У майбутньому Європарламент муситиме радитися з ним щодо усіх питань, які важливі для регіонів та муніципалітетів.

тичним реверансом. Про це свідчить прес-конференція, яка пройшла у кримському парламенті. Зокрема, Президент Комітету регіонів ЄС звернув увагу на високий рівень хабарництва в Україні.

— Є проблема репутації. Кажуть, що в Україні і конкретно в Криму існує високий

рівень корупції, — заявив він. — І я не можу сказати, що ситуація з корупцією в Україні поліпшується... Ситуація ускладнюється. Мені буде дуже важко переконати Німеччину, Іспанію, Велику Британію та інші країни Євросоюзу співробітничати з Кримом, якщо Україна і Крим мають таку репутацію.

Виступаючи згодом у Таврійському національному університеті ім. Вернадського, Люк Ван ден Бранде особливо наголосив на важливості участі України у Східному партнерстві, зокрема у регіональному вимірі цієї ініціативи. Президент Комітету регіонів ЄС вважає, що Крим є особливим для співробітництва з Євросоюзом. Адже це автономна республіка, де існують власні інститути влади, з якими можна встановити партнерські стосунки.

— Крим має надзвичайно багатосторонній потенціал, тут чудова природа й клімат, дуже великі рекреаційні ресурси, — сказав Люк Ван ден Бранде. Крім цього, люди тут справді прагнуть нових перспектив, готові до реформ.

Голова Представництва Європейської Комісії в Україні Жозе Мануел Пінту Тейшейра, який супроводжував Люка Ван ден Бранде в Криму, нагадав, що Єврокомісія має плани щодо створення в АРК Агенції регіонального розвитку, а також реалізує проєкти, спрямовані на місцеві громади.

— Крім цього, ми розпочнемо проєкти з надання допомоги у розвитку туризму в Криму, — сказав Жозе Мануел Пінту Тейшейра.

— Сподіваємося, що зможемо допомогти в реформуванні Криму для створення привабливого для інвесторів з Європейського Союзу середовища. А ті, своєю чергою, зможуть забезпечити вищі стандарти сервісу, працевлаштування, а відтак сприятимуть розвитку місцевої економіки. ★

ВІДБУВСЯ ФОРУМ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА

Понад 200 представників організацій громадянського суспільства з України, Вірменії, Азербайджану, Білорусі, Грузії, Молдови, України, країн — членів ЄС, міжнародних організацій та громадських мереж взяли участь у першому Форумі громадянського суспільства Східного партнерства. Він відбувся 16–17 листопада у Брюсселі.

ФОРУМ БУЛО ОРГАНІЗОВАНО ЄВРОКОМІСІЄЮ, ГОЛОВУЮЧОЮ В ЄС ШВЕДЦЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ ЕКОНОМІЧНИМ І СОЦІАЛЬНИМ КОМІТЕТОМ. Метою є посилення взаємодії між громадянським суспільством у країнах — учасниках СП та країнах — членах ЄС з метою досягнення цілей Східного партнерства: посилення демократії та належного врядування, досягнення економічної інтеграції та поступового

зближення з політиками ЄС, забезпечення енергетичної безпеки та контактів між людьми.

— Цей діалог громадянського суспільства додасть нового виміру Східному партнерству і розширить нашу багатосторонню роботу в його рамках. Форум надасть свіжі ідеї, оскільки наша робота спрямована на потреби країн-партнерів, — заявила Комісар ЄС з питань зовнішніх зносин та Європейської по-

літики сусідства Беніта Ферреро-Вальднер.

На форумі були представлені 141 громадська організація з країн — учасниць Східного партнерства і 79 — з країн ЄС та інших держав. Україну представляли 30 недержавних організацій (НДО). З напрацюваннями робочих груп форуму можна ознайомитися за цим посиланням — http://ec.europa.eu/external_relations/eastern/civil_society/index_en.htm. ★

«МИ ЗМОГЛИ ПОПРАЦЮВАТИ РАЗОМ, ОБГОВОРТИ ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ»

Своїми враженнями про участь у форумі з «Євробюлетенем» поділилася член Міжнародного секретаріату Всеукраїнського молодіжного громадського об'єднання «Європейська молодь України» Вікторія ГНАТЕНКО.

— Які саме питання, що дискутувалися, були найцікавішими?

— Я працювала в четвертій платформі форуму — «Контакти між людьми». Особисто для мене найцікавішими були питання, пов'язані з лібералізацією візового режиму, участю молоді у політичних процесах та культурному обміні. Мабуть, найскладнішою була дискусія щодо віз. Одні учасники пропонували лібералізацію візового режиму для певних категорій населення: студентів, журналістів, науковців, робітників неурядових організацій. Але, зрештою, більшість зійшлася на тому, що це порушує рівноправ'я. Зрештою, робоча група запропонувала полегшення візового режиму для всіх — шляхом зменшення вартості віз, поширення практики надання багаторазових віз тривалого часу дії. Мовляв, у довгостроковій перспективі це і має привести до безвізового режиму з ЄС. Як на мене, це досить ілюзорно. Проте такою була думка більшості.

— Наскільки продуктивним і корисним було спілкування з іншими учасниками форуму?

— Саме такі знайомства й спілкування можна назвати другою за важливістю метою форуму. По-перше, представники громадянського суспільства різних країн змогли попрацювати разом, поговорити про існуючі проблеми та подумати про шляхи можливої співпраці. По-друге, форум став унікальною мож-

ливістю дізнатися про недержавні організації з інших країн — учасниць Східного партнерства. Це надзвичайно важливо й перспективно. Наприклад, «Європейська молодь України» зараз планує спільний освітній семінар з однією з азербайджанських НДО, з представником якої ми познайомилися на форумі. А представник білоруської молодіжної організації, з яким я також зустрілася у Брюсселі, вже приїжджав на «Круглий стіл» по Східному партнерству, організований «Європейською молоддю України» за підтримки Фонду Ф. Науманна. Як результат, ми плануємо певні спільні з білорусами заходи, очевидно із залученням представників інших країн.

— Наскільки потрібно українським громадським організаціям є ініціатива Східне партнерство загалом?

— Східне партнерство є новою можливістю для України та країн-партнерів втілити європейські стандарти у різні сфери життя, співпрацювати між собою, здійснювати взаємовигідні програми, налагоджувати співпрацю. Українські недержавні організації як представники громадянського суспільства, об'єднання суспільно-активних та свідомих громадян України повинні долучатися до реалізації цієї ініціативи. Особливо у сферах захисту прав і свобод громадян, розвитку та функціонування громадянського суспільства в Україні, освіти та культури, лібералізації візового режиму, а також у

сфері моніторингу дій органів державної влади, відповідальних за реалізацію Східного партнерства. Звичайно, програма Східного партнерства, можливість долучитися до її реалізації насамперед цікавить саме проєвропейські НДО — які бажать, щоб Україна активно та ефективно впроваджувала норми, стандарти та цінності Європейського Союзу у всіх сферах життя, а згодом стала невід'ємною частиною об'єднаної Європи. ВМГО «Європейська молодь України» відповідно до своїх статутних цілей прагне сприяти європейській інтеграції України. Отже, для нас участь у реалізації програми Східного партнерства є унікальною можливістю втілювати свої цілі у життя. Разом з тим ми закликаємо усіх небайдужих представників НДО також долучатися до участі у Східному партнерстві: тільки скоординувавши та об'єднавши зусилля зможемо зробити внесок у його успішну реалізацію. ★

EUBAM ПІДБИВ ПІДСУМКИ І РУХАЄТЬСЯ ДАЛІ

У листопаді в Одесі відбулося 13 засідання Консультативної ради Місії ЄС з прикордонної допомоги Молдові та Україні (EUBAM). Було розглянуто результати роботи місії та її співробітництва з молдовськими та українськими службами, причетними до охорони кордону, а також правоохоронними органами та державними закладами.

EUBAM ДІЄ З ЛИСТОПАДА 2005 РОКУ, МАНДАТ МІСІЇ НЕОДНОРАЗОВО ПРОДОВЖУВАВСЯ. Останній раз у липні цього року — до 30 листопада 2011-го. Консультативна рада ознайомилася із новою внутрішньою стратегією місії та новою організаційною структурою, схваленою Європейською Комісією. Особливий наголос під час реалізації сьомої фази проекту (грудень 2009 — листопад 2010) буде зроблено на зміцненні інституційних можливостей відомств, які працюють на кордоні обох країн.

Засідання пройшло під головуванням Голови Представництва Європейського Союзу в Україні Жозе Мануела Пінту Тейшейри. У вступній промові посол підбив підсумки роботи місії. Він нагадав, що нова ініціатива ЄС «Східне партнерство» також має на меті зміцнення інституційних можливостей країн-учасниць. Зокрема, включає в себе флагманську ініціативу з інтегрованого менеджменту кордону. Першу зустріч у рамках цієї панелі було проведено в Одесі у жовтні 2009 року. Її учасники — а це 57 представників з 11 країн — членів ЄС, Єврокомісії, прикордонної агенції ЄС «Фронтекс» та інші — отримали змогу відвідати EUBAM.

Керівник місії Ференц Банфі наголосив на плідному співробітстві між EUBAM та відповідними органами України й Молдови.

— Продовження мандату місії свідчить про її належну роботу, відданість проекту з боку обох країн та про суттєвість досягнутих результатів, — заявив Ференц Банфі.

Він нагадав про успіхи у ключових сферах діяльності місії, таких як підготовка Спіль-

ної доповіді з оцінки рівня безпеки на кордоні, запровадження Системи обміну попередньою митною інформацією між органами Молдови й України, створення команди офіцерів зв'язку, імплементацію Спільної декларації та проведення з початку роботи місії понад 160 тренінгів для близько 3000 офіційних осіб.

Водночас голова місії зупинився на деяких викликах, що стоять перед нею, — покращення співробітництва митних органів Молдови й Придністров'я, допомога в питаннях демаркації кордону та розвиток спільних пунктів пропуску через кордон.

Говорячи про План дій для сьомої фази проекту, Ференц Банфі зауважив:

— Хоча цілі EUBAM не змінилися, у новому Плані дій особливу увагу буде приділено діяльності з метою зміцнення інституційної спроможності. Було створено відповідний підрозділ, метою якого є забезпечення партнерських служб порадами та допомогою у розвитку й імплементації стратегій та політик, забезпечення тренінгів та освіти для особового складу і запровадження митних та прикордонних стандартів у відповідності з Митним кодексом Європейського Співтовариства, Шенгенським кодексом, концепцією ЄС з інтегрованого управління кордонами. ★

ПРОВЕДЕНО НАВЧАЛЬНИЙ СЕМІНАР ДЛЯ ЖУРНАЛІСТІВ

Фінансований Євросоюзом проект «Гармонізація систем конкуренції та державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС» провів навчальний семінар для журналістів. Метою було покращити розуміння представниками преси суті конкурентної політики. Семінар відбувся у приміщенні Антимонопольного комітету України.

ВІН МАВ НАЗВУ «КОНКУРЕНТНА ПОЛІТИКА: НАПРЯМОК — ГАРМОНІЗАЦІЯ ЗІ СТАНДАРТАМИ ЄС».

— У нас є три сфери діяльності, всі вони дуже важливі для України, — розповів про проект його керівник Хайнрих Хюльцлер. — Це конкуренція, державна допомога й державні закупівлі. Перша сфера — підтримка конкуренції — перебуває в Україні в надійних руках. Антимонопольний комітет — дуже шанована й ефективна інституція. Є відповідне законодавство із захисту конкуренції, воно зараз на гарному рівні й розвивається. Наступні дві сфери — держдодомога та держзакупівлі — є важливими для вашої країни не лише з економічної, а й з політичної точки зору. Пов'язані з цим питання завжди відігравали важливу роль під час відповідних переговорів з іншими країнами в минулому, й грають роль зараз, коли тривають переговори зі створення Зони вільної торгівлі з ЄС. Тому ідея цього семінару полягає в тому, щоб дати більше інформації тим журналістам, які спеціалізуються на висвітленні таких питань.

Семінар тривав два дні. Зокрема, журналістів ознайомили з політикою Європейського Союзу в галузі конкуренції та державної підтримки, законодавством та принципами його застосування.

— На сьогоднішнє законодавство Євросоюзу у сфері конкуренції найрозвиненіше й найбільше гармонізоване з усього законодавчого масиву ЄС, так званого «акі комунітер»,

— розповів журналістам заступник керівника проекту Валентин Деревянкін. — Це пов'язано з тим, що головним інтересом ЄС є організація функціонування внутрішнього ринку, а конкурентна політика є основним механізмом цього. Від самого початку діяльності ЄС Європейська Комісія була наділена спеціальними повноваженнями, які дозволяли їй формувати таку політику й застосовувати законодавство не тільки й не стільки щодо держав-членів, а й щодо приватних структур. Крім Комісії важливу роль грає Суд Європейських Співтовариств. У нього вже накопичився цілий масив рішень, які стосуються конкурентного права.

Проект «Гармонізація систем конкуренції та державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС» розпочався у червні 2009 року. Його реалізує консорціум на чолі з «GTZ Інтернешнл Сервісіс» (Німеччина). Проект надає допомогу уряду України у зміцненні конкуренції як важливого чинника функціонування ринкової економіки та у забезпеченні відповідності нормативно-правової бази та механізмів правозастосування стандартам ЄС. Гармонізація права у сферах конкуренції, державних закупівель та державної підтримки є передумовою ефективного імплементації майбутньої Угоди про асоціацію та Угоди про вільну торгівлю між ЄС та Україною. ★

ЗАВЕРШИВСЯ ПРОЕКТ З ПІДТРИМКИ СПОЖИВАЧІВ

Спільний проект ЄС та ПРООН «Спільнота споживачів та громадські об'єднання» понад три з половиною роки працював у сфері захисту прав споживачів та роз'яснення їхніх споживчих можливостей. У грудні він завершився.

Споживачі стикаються в Україні з багатьма проблемами. Часто вони не поінформовані належним чином про свої основні права. Проект призвів до низки значних змін у ставленні українців до питань захисту своїх прав як споживачів.

— Забезпечення для українського споживача гідного місця серед інших учасників

ринкової економіки буде непростим завданням, — заявила під час приуроченої до завершення проекту конференції його менеджер Клавдія Максименко. — Проектом був започаткований постійний відкритий діалог з питань безпеки продуктів, захисту прав споживачів і представлено концепцію незалежного тестування товарів та послуг.

У співпраці з Міністерством освіти і науки України проектом був розроблений і запущений в 3000 школах та 50 вузах курс «Основи споживчих знань». Це сприятиме появі нового покоління споживачів, обізнаних про свої права та готових їх захищати. ★

«СВОБОДА ВИСЛОВЛЕННЯ СТОСУЄТЬСЯ НЕ ЛИШЕ ПОЛІТИКІВ»

Свобода медіа, й відповідно свобода висловлення поглядів традиційно є питанням, дуже чутливим і для українського суспільства, і для ЗМІ. Приділяють увагу йому і Європейський Союз та Рада Європи — вони реалізують в Україні спільний проект «Сприяння європейським стандартам в українському медійному середовищі». «Євробюлетень» розмовляв із довгостроковим експертом проекту Адом ван ЛУНОМ.

— Що слід розуміти під європейськими стандартами в медійному середовищі?

— Це правила, вироблені в рамках Ради Європи та Європейського Союзу, які прямо чи опосередковано стосуються сфери електронних та друкованих медіа. Але не лише їх, а й багатьох дотичних сфер — як от телекомунікації, розповсюдження електронних медіа, захист нацменшин, транскордонне мовлення, правила реклами, журналістська етика, приватизація, право на відповідь тощо. Тобто це дуже широке поняття.

Діяльність нашого проекту регламентується угодою між Єврокомісією й Радою Європи з одного боку, і Національною комісією з утвердження свободи слова та розвитку інформаційної галузі при Президенті України. Угоду було схвалено Верховною Радою, і ми розцінюємо це як вияв політичної волі до запровадження в Україні європейських стандартів. Тобто держава висловлює бажання імплементувати європейські стандарти, бути ближчою в цьому до інших країн-членів Ради Європи та ЄС. Думаю, в довгостро-

ковій перспективі Україна розраховує стати членом Європейського Союзу, отже, застосування європейських медійних стандартів також важливе і з огляду на це. Допомога нашого проекту полягає в ознайомленні відповідних українських органів і структур з тим, як проблеми медіа-простору вирішуються в інших європейських країнах. Україна сама визначається, хоче вона скористатися тим досвідом чи ні, а якщо хоче, то наскільки.

— Які проблеми бачите в українському медіа-середовищі?

— Я б швидше говорив не про проблеми, а про питання для вирішення. Наприклад, в Україні досі існує державне телебачення, а це категорично суперечить європейським стандартам. ТБ має бути громадським, не-підконтрольним державі. Щоб воно було не інструментом пропаганди для уряду, а засобом висловлення поглядів суспільством, представниками всіх його верств і груп.

Те ж саме з пресою — багато регіональних газет досі є органами місцевих держад-

— Чи є, скажімо, приватні телеканали альтернативою державним? Часто їхні власники залучені до політичних процесів, отже, також мають свої інтереси...

— Якщо провести вісь, то на одному її кінці будуть державні медіа, на протилежному — приватні. Одні є пропагандистами державних структур, інші справді часто обслуговують бізнес-інтереси своїх власників. Тому повинно бути щось посередині, і цю роль має виконувати суспільне мовлення. Звісно, в ідеалі так буває не завжди, суспільні канали також тяжіють інколи до державного боку, часом до приватного — багато залежить від схеми їхнього фінансування.

— Така нерформованість мовного простору, існування великого прошарку контрольованої державою преси — чи означає все це, що в Україні немає справжньої свободи висловлювань?

— Свобода висловлювань загалом є. Але, наприклад, не всі верстви суспільства мають можливість висловити свою думку на

Проект ЄС і Ради Європи «Сприяння європейським стандартам в українському медійному середовищі» розпочався в жовтні 2008 року. Тривалість проекту — 20 місяців.

Загальною метою є забезпечення якіснішої інформації про соціальні та політичні процеси в Україні для української громадськості. Задля досягнення цього надзвичайно важливо сприяти становленню незалежного, прозорого та життєздатного медійного середовища, яке б відповідало потребам та очікуванням громадськості. Це також є засадничим елементом у співпраці між РЄ та ЄС з одного боку та Україною — з іншого.

Проект має три компоненти. Перший стосується посилення нормативно-правової бази, що регулює діяльність галузі. Другий компонент — підвищення етичних стандартів журналістики. Третій — підтримка діалогу між ЗМІ, громадянським суспільством, обласними та місцевими адміністраціями.

міністрацій, звісно, тісно ними контролювані. Це також суперечить європейським нормам. Адже преса повинна бути таким собі вартовим на службі в суспільства, повідомляти громадськості, що державні органи роблять не так. Проте, якщо газета перебуває у власності цього органу, журналіст є найнятим ним працівником, то неможливо писати, що відбувається насправді.

телебаченні. Особливо це стосується національних меншин, а їх в Україні близько трьохсот. Вони не мають власних телеканалів чи програм. Повинна бути створена така система, яка давала б можливість репрезентації усього суспільства. Мають бути враховані й інтереси згаданих мною нацменшин. Звісно, потрібно виходити від чисельності кожної з них, відповідно вирішувати з рівнем мов-

ВІДБУЛАСЯ ТРЕТЯ ЩОРІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ ПРОГРАМИ TWINNING

У листопаді Адміністративний офіс програми Twinning при Головному управлінні державної служби України за підтримки Кабінету Міністрів та Європейської Комісії провів Третю щорічну конференцію з питань інструменту Twinning.

Її було присвячено обговоренню перспектив інструменту в контексті ініціативи Європейського Союзу «Східне Партнерство». Також мова йшла про досягнення програми Twinning протягом останніх трьох років.

Конференція складалася з двох пленарних сесій, по закінченню яких вона перейшла на формат робочих груп для представ-

ників Адміністративних офісів програми Twinning, Єврокомісії, органів-бенефіціарів проектів Twinning на стадії реалізації та органів влади, відповідальних за загальні питання координації європейської інтеграції.

Учасники робочих груп обговорили питання щодо підвищення ефективності проектів Twinning, ідентифікації його пріоритетів, ознайомилися з кращим досвідом викорис-

тання інструменту. Було також обговорено роль Адміністративних офісів програми Twinning у централізованій системі управління зовнішньою допомогою Європейського Союзу та шляхи досягнення сталості результатів проекту.

За результатами конференції було розроблено спільний позиційний документ. 🌟

лення — має це бути місцевий чи регіональний. Але це повинно бути, і цього не вистачає Україні.

— Загалом, в Україні свобода висловлювань часто сприймається як свобода політиків з різних таборів мати доступ до медіа, а не нацменшин чи інших груп суспільства. Європейські стандарти трактують це інакше?

— Так. За європейськими стандартами мати можливість висловити свою думку чи точку зору повинні всі, а не лише політики. Причому не лише громадяни України, а й іноземці, бізнес-компанії тощо.

— Чи можете навести якийсь інший незвичний приклад, який стосується медіа-середовища і, відповідно, діяльності вашого проекту?

— Ми багато уваги приділяємо імплементації в Україні Європейської конвенції про транскордонне телебачення. Вона передбачає, що держава не повинна застосовувати національні правила щодо іноземних мовників з країн-сторін конвенції, які транслюють свої передачі на її території. У випадку України йдеться про потребу отримання ліцензій на мовлення від Національної ради з питань телебачення і радіомовлення. Свого часу їх вимагали від телестанцій з Румунії, Польщі, Росії. Але згідно з конвенцією, скажімо, польські канали не потребують ліцензії Нацради — водночас вона досі може вимагати ліцензування російських, оскільки Росія досі не ратифікувала конвенцію. Коли вона це зробить, то буде зобов'язаною забезпечувати дотримання тими

мовниками правил конвенції, а ті зможуть вільно транслюватися, зокрема, в Україні.

Щоправда, є ще такий цікавий момент. Скажімо, Росія не ратифікувала конвенцію, але якась інша країна, що вже є її стороною, має в той чи інший спосіб юрисдикцію над російським каналом. Наприклад, він розповсюджується через супутник, який належить Франції. Тоді вже Франція має забезпечити, щоб той телеканал відповідав правилам та стандартам конвенції, а Україна в цьому випадку вже не може вимагати від нього національного ліцензування.

Цей приклад також доводить, наскільки широким є поняття європейських стандартів у сфері медіа. І, відповідно, спектр роботи нашого проекту. 🌟

«ДЛЯ МОЛОДІ ПОТРІБНА АЛЬТЕРНАТИВА БЕЗЦІЛЬНОМУ ПРОВЕДЕННЮ ДОЗВІЛЛЯ»

Часто можна почути: справжні зміни в Україні відбудуться тоді, коли зросте те покоління, яке народилося після здобуття незалежності й не всмоктало в себе негативу радянської доби. Проте насправді все не так просто, проблем у проєвропейському вихованні молоді вистачає. Про це — розмова «Євробюлетеню» з президентом Міжнародної молодіжної громадської організації «Європейський парламент — Україна» Оксаною АНДРУСЯК.

— Очевидно, що європейськість людини формується з ранніх років. Це прищеплення їй певних цінностей, які є ознакою сучасного європейця: свободи мислення, усвідомлення своїх прав і готовності їх відстоювати, бережливого ставлення до довкілля тощо. Наскільки сприятливе середовище для формування цього в нинішній Україні: у школі, побуті, системі вищої освіти?

— Виховання починається з перших років життя. Головними в цьому процесі є, поза сумнівом, батьки, вихователі в дитячих садках, вчителі у школах. Нинішня система освіти в Україні є ефективною для отримання базових та спеціальних теоретичних професійних знань. Проте лише академічної освіти для виховання молоді на принципах демократії, свободи слова, поваги до прав людини та захисту довкілля недостатньо. Ефективною складовою освітнього процесу є неформальне навчання — це участь у різноманітних тренінгах та семінарах, конференціях, форумах. Адже на них молодь отримує можливість спілкування із ровесниками, обміну досвідом, ідеями та поглядами, вчиться впроваджувати на практиці здобуті знання, а також розвиває та вдосконалює професійні та особисті навички. Для того, щоб поважати права інших та відстоювати власні, усвідомлювати важливість безпечного для людей довкілля, не боятися захищати власну позицію чи точку зору необхідно володіти інформацією. Знати, що відбувається у власній країні та у всьому світі, мати можливість обговорювати нагальні соціальні, економічні та екологічні питання, намагатися вирішувати поставлені завдання та шукати шляхи виходу із проблемних ситуацій. На

Європейський молодіжний парламент — це міжнародна політично нейтральна організація, метою якої є зростання усвідомлення молодими людьми важливості питань, що стосуються Європи, та сприяння отриманню дійсно унікального навчального досвіду. Засновано ЄМП у 1987 році. Сьогодні його робота базується на діяльності понад 30 національних комітетів, які формують мережу в ЄС і за його межами.

Міжнародна молодіжна громадська організація «Європейський молодіжний парламент — Україна» є аполітичною, неприбутковою організацією, що представляє національний комітет Європейського молодіжного парламенту в Україні. Вона успішно функціонує з 2000 року. «ЄМП — Україна» є виключно молодіжною ініціативою, заснованою й керованою молоддю. Більше про неї можна дізнатися на сайті <http://www.eyp-ua.org/ua>.

жаль, такі знання та уміння у нашій сучасній системі освіти отримати неможливо, а без них формувати у молоді європейські цінності дуже складно.

— Відомий побутовий приклад: масове розпивання підлітками слабоалкогольних напоїв, причому просто на вулицях, що є величезною рідкістю в європейських країнах. Це наслідки прикладу дорослих, чи менталітету, чи показник отих проблем у вихованні, неефективність держави?

— Звичайно, у соціальних проблемах молоді можна звинувачувати багатьох — і дорослих за негативний, проте авторитетний приклад для наслідування, і державу за недостатню увагу до життя молоді, і саму молодь за пасивність у визначенні власних пріоритетів. Але в даному випадку важливо шукати не винних, а шляхи покращення ситуації та вирішення існуючої проблеми. Особливу роль може й повинен відігравати громадський сектор: для молодих людей необхідно створювати альтернативу безцільному проведенню вільного часу. Саме молодіжні ініціативи — конференції, молодіжні зустрічі, реалізація соціальних та екологічних проєктів — можуть позитивно впливати на ситуацію.

Яскравим прикладом слугує проведення конференцій та сесій для молоді нашою організацією. Щоразу коли «ЄМП — Україна» організовує молодіжний захід, ми отримуємо сотні заявок на участь з усіх кутків країни. Коли у травні та вересні цього року ми провели 25 дводенних конференцій у 25 містах України — у кожній із них брали участь близько 40–50 молодих людей. Це свідчить про зацікавленість молоді: якщо є вибір між сидінням вдома перед телевизором або розпиванням алкоголю на вулиці та спілкуванням на цікаві теми під час конференцій — багато молодих українців вибирають останнє. Безперечно, роботи ще багато. Проте, що більше громадських організацій працює, то більше з'являється можливостей для молоді розвиватися.

— Як ви оцінюєте рівень контактів молодих українців з Європою: інтенсивність молодіжних обмінів, можливостей навчання чи стажування в ЄС?

— Рівень таких контактів та можливостей високий. Звичайно, деякі навчальні програми працюють лише для інших країн, деякі стипендії дуже важко отримати, а відбір на молодіжні конференції жорсткий. Для деякого найбільшого перешкодою стає незнання іноземних мов. Проте вже зараз ситуація така: якщо хочеш щось робити, кудись їхати, навчатися, то можеш це зробити. Звісно, для цього доведеться добряче попрацювати. Серед моїх знайомих є такі, що навчаються у вищих освітніх закладах Німеччини, Великої Британії, Франції, проходять стажування у Європейській Комісії та інших європейських інституціях. Лише наша організація щороку надсилає делегації на десятки молодіжних заходів у різних країнах Європи. Але що ще важливіше, вона організовує такі заходи в Україні й запрошує молодь з усієї Європи брати в них участь. Важливо, щоб молоді європейці, коли чують слово «Україна», думали: там живуть мої друзі, там дуже гарні, привітні й гостинні люди, ми б з радістю поїхали туди під час канікул провідати їх.

— **За проведеними цього року соціологічними опитуваннями лише близько 33% українських студентів відчують себе європейцями, водночас 49% — не відчують. Чому така невтішна картина?**

— Важко відчувати себе європейцем, європейським студентом без Інтернету, без книжок в бібліотеці, без можливості знайти підробіток, жити самостійно, а не у батьків на плечах. А найважче кожного дня боротися із внутрішнім відчуттям, що в країні безлад, що медицина хоча й безкоштовна, але за лікування треба багато платити, що освіта хоча й багатостороння й академічна, але не дає нічого для майбутньої роботи... Що політичних партій та гасел багато, а зробити вибір дуже складно, що наша міліція нас береже, але від штрафу за порушення правил дорожнього руху завжди можна відкупитися... У такій ситуації роль держави дуже важлива. З іншого боку, якщо держава не працює активно над вирішенням гострих соціальних та економічних питань, громадськість теж повинна долучитися до цього процесу і своєю активною позицією нагадувати державі про її обов'язки.

— **Отже, ми знову повертаємося до ролі громадянського суспільства...**

— Активна позиція громадськості — це своєрідний важіль впливу на функціонування держави. Коли зміни не відбуваються за схемою «зверху — вниз», тобто від держави до кожного громадянина, тоді необхідно діяти у зворотному напрямі й спонукати державу до змін. Своєю діяльністю ми допомагаємо державі, але й вона повинна допомагати та сприяти нам. Бо говорити молоді про принцип невідворотності права й поваги до закону

складно, якщо веселою історією та доброю вдачею вважається відкупитися від працівника міліції чи ще гірше — залякати його повідомленнями чи розповідями про впливового батька. Інколи у спілкуванні з молоддю інших країн ми розповідаємо про парадокси нашого життя і, самі того не помічаючи, пишаємось ними. Історії з працівниками ДАІ на дорогах роблять нас особливими — але чи потрібна нам така відмінна риса? Історії про

політичне життя нашої країни — відомими, але чи цим варто пишатися? Історії про екологічні катастрофи роблять нас загрозливими для світу, а отже важливими — але чи ця важливість довгострокова?

Якщо держава дбає про високий рівень освіти, охорони здоров'я та захист навколишнього середовища, молоде покоління може безпечно жити та самореалізовуватись. Якщо бореться з корупцією, то в людей є мотивація відбудувати державу на демократичних засадах. Та якщо держава не в змозі цього робити, суспільство повинне саме піклуватися про своє майбутнє.

Саме через проекти таких молодіжних організацій як Європейський молодіжний парламент молодь задіяна у побудові кращого

майбутнього для себе та наступних поколінь. Завдяки знайомству з іншими європейськими культурами та їхніми цінностями, молоді українці відкривають для себе суспільства, побудовані на демократичних засадах та активній громадянській позиції. І формують таким чином певні цілі та шляхи їхнього досягнення задля побудови кращого суспільства в Україні.

— **Чи не існує небезпеки, що відкриваючи для себе інші, благополучніші країни, нішіне молоде покоління швидше залишить Україну, ніж намагатиметься пробити тут стіни? Що держава втратить найталановитішу, найпідприємливішу та найактивнішу молодь?**

— У сучасному глобалізованому світі знання та інформація відкривають для молоді нові можливості. Багато тих, хто навчається чи бере участь у молодіжних заходах за кордоном, повертаються додому і, прагнучи позитивних змін, започатковують власні ініціативи. Проте європейські цінності — це насамперед свобода вибору. Кожна людина має право вирішувати: яку професію обрати, чим займатися у вільний час, в якій країні жити, де відпочивати, з ким спілкуватися. Нема нічого осудливого у тому, що ми вибираємо для себе те, що краще.

Проблема відтоку інтелектуального потенціалу з України повинна вирішуватися всередині країни, і роль держави у її вирішенні є визначальною. Несправедливо говорити про патріотизм і змушувати молодь відчувати вину за те, що вона хоче жити в кращих умовах, при цьому не даючи їй можливості створювати для себе такі умови вдома. Така позиція позбавляє свободи вибору. Так, небезпека для України залишитися без талановитої й активної молоді, а отже і без майбутнього, існує. І поки держава не хоче цього визнавати — небезпека зростатиме. ★

Волонтери «ЄМП — Україна» брали активну участь у проведенні цьогорічних Днів Європи.

НАЗВАНО КАНДИДАТІВ НА ПОСАДИ КОМІСАРІВ ЄС

Наприкінці листопада було оприлюднено список кандидатів на посади Комісарів Євросоюзу, або ж членів Колегії Єврокомісії. Як і раніше, вона складатиметься з 27 осіб, включаючи Президента Жозе Мануела Баррозу.

Партійний склад запропонованої Баррозу Комісії загалом відбиває політичні вподобання Європи: 13 правоцентристів, 8 лібералів та 6 лівоцентристів.

Серед кандидатів 9 жінок, що становить рівно третину від складу Єврокомісії. Це їх найбільше представництво у цій структурі ніж будь-коли, і це заслуга й наполягання Жозе Мануела Баррозу. Варто зазначити, що від початку діяльності Єврокомісії в 1958 році всього на посадах Єврокомісарів працювали 142 особи, і лише 19 з них (тобто 13%) були жінки.

Більше половини запропонованих Президентом Баррозу кандидатур працюють Комісарами в нинішній Єврокомісії. Таких 14, вони в списку виділені темним.

Зазвичай при розподілі посад Комісар, який працював у Комісії раніше, отримує іншу сферу компетенції. Наприклад, Андріс Пібалгс в нинішній Єврокомісії відповідає за питання енергетики, а в наступній має займатися розвитком. А Карел де Гюхт, який відповідав за розвиток, номінований на Комісара з питань торгівлі.

Також помітно, що Президент Єврокомісії Жозе Мануел Баррозу досить суттєво змінив саму структуру обов'язків. Наприклад, окремий Комісар займатиметься питаннями клімату — нині це поєднано з довідками. Так само окремо виділена сфера цифрових технологій. До компетенції Комісара з питань охорони здоров'я додано ще й права споживачів, також в одних руках буде зосереджено питання розширення та Європейську політику сусідства.

Країна	Прізвище кандидата	Сфера компетенції
Португалія	Жозе Мануел Баррозу	Президент Єврокомісії
Велика Британія	Кетрін Ештон	Високий представник у справах зовнішніх відносин та безпекової політики, Віце-президент Європейської Комісії.
Іспанія	Хоакін Альмунія	Конкурентна політика, Віце-президент Європейської Комісії
Естонія	Сім Каллас	Транспорт, Віце-президент Європейської Комісії
Нідерланди	Неелі Крус	Цифрові технології, Віце-президент Європейської Комісії
Люксембург	Вівіан Редінг	Юстиція, фундаментальні права та громадянство, Віце-президент Європейської Комісії
Італія	Антоніо Таяні	Промисловість та підприємницька діяльність, Віце-президент Європейської Комісії.
Австрія	Йоганнес Ган	Регіональна політика
Бельгія	Карел де Гюхт	Торгівля
Болгарія	Румяна Желева	Міжнародна співпраця, гуманітарна допомога та врегулювання криз
Греція	Марія Даманакі	Морська та риболовецька політика
Данія	Конні Гедегард	Питання клімату
Ірландія	Мойра Гіган Квін	Дослідництво та інновації
Кіпр	Андрулла Вассіліу	Освіта, культура, багатомовність та молодь
Латвія	Андріс Пібалгс	Політика розвитку
Литва	Альгірдас Шемета	Оподаткування та митний союз, аудит, боротьба проти шахрайства
Мальта	Джон Даллі	Охорона здоров'я та захист прав споживачів
Німеччина	Гюнтер Г. Еттингер	Енергетика
Польща	Януш Левандовські	Бюджет та фінансове планування
Румунія	Дачан Чолош	Сільське господарство та розвиток сільської місцевості.
Словаччина	Марош Шевчович	Міжінституційні відносини та управління, Віце-президент Європейської Комісії.
Словенія	Янез Поточнік	Довкілля
Угорщина	Ласло Андор	Працевлаштування, соціальні справи та політика залучення
Чехія	Штефан Філе	Розширення та Європейська політика сусідства
Фінляндія	Оллі Рен	Економічні та монетарні справи
Франція	Мішель Барньє	Внутрішній ринок та сфера послуг
Швеція	Сесілія Мальмстрьом	Внутрішні справи

11 січня 2010 року має розпочатися непростий процес затвердження номінованих Комісарів Європарламентом. На брюссельському євжаргоні це ще називають «grilling»

— «смаження», що означає прискіпливість європарламентаріїв і складність та навіть ймовірно некомфортність цієї процедури для майбутніх Комісарів.

Очікується, що нова Єврокомісія запрацює в кінці січня — на початку лютого наступного року. ★

КОМІСІЯ ПІДРАХУВАЛА РОЗМІР ПІСЛЯВСТУПНОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ ХОРВАТІЇ

Європейська Комісія пропонує виділити 3,5 млрд євро на допомогу Хорватії у перші два роки її членства в ЄС. Брюссель виходить з того, що країна приєднається до Союзу 1 січня 2012 року.

РАНИШЕ У СВОЇЙ ДОПОВІДІ ЩОДО ПЕРСПЕКТИВ РОЗШИРЕННЯ ЄС ЄВРОКОМІСІЯ ПРИПУСКАЛА, ЩО ВСТУПНІ ПЕРЕГОВОРИ З ХОРВАТІЄЮ МОЖУТЬ ЗАВЕРШИТИСЯ 2010 РОКУ. Відповідно, протягом 2011-го має бути виконано решту пов'язаних зі вступом процедур: ухвалення відповідного рішення Європейською Радою та ратифікація Угоди про вступ Європарламентом.

Дворічну післявступну допомогу отримували всі 12 країн, які приєдналися до ЄС у 2004 та 2007 роках. Щодо Хорватії, то більшу частину грошей — 2,3 млрд євро — заплановано на місцеві та регіональні проекти з розвитку інфраструктури та підтримки малого й середнього бізнесу. Хорватські фермери отримують близько 680 млн євро, 170 мільйонів призначено на реалізацію програм із удосконалення системи правосуддя та поліції.

Сума в 3,5 млрд євро — це трохи більше відсотка сукупних внесків 27 країн ЄС до союзного бюджету за 2012 та 2013 роки. Водночас Хорватія також платитиме до спільного казана: 609 млн євро в перший рік після вступу й 647 млн — у другий.

Фінансові пропозиції Єврокомісії мають бути схвалені Радою ЄС та Європарламентом. Сама Хорватія сприйняла їх з ентузіазмом, адже такі плани цілком відповідають очікуванням країни. Втім, для вступу до ЄС їй ще належить здійснити багато важливих реформ, зокрема у сферах судочинства та боротьби з організованою злочинністю.

Водночас в Євросоюзі наголошують на потребі ретельнішого контролю за використанням післявступних фондів у майбутньому, оскільки ЄС отримав у цьому певні уроки. Зокрема, значна корупція та організована злочинність мали вплив на використання грошей Співтовариства у Болгарії, яка приєдналася до Євросоюзу 2007 року. ★

АЛБАНІЯ СТАЛА КАНДИДАТОМ НА ВСТУП ДО ЄС

Рада міністрів із загальних справ та зовнішніх зносин ЄС 16 листопада надала Албанії офіційний статус кандидата на вступ до Євросоюзу. Європейській Комісії доручено підготувати оцінку щодо можливої дати початку вступних переговорів. «Рада ще раз підтверджує, що майбутнє Західних Балкан лежить у Європейському Союзі», — наголошено в ухваленій Раді заяві.

Заявку на вступ до ЄС Албанія подала у квітні цього року, незабаром після приєднання до НАТО. Процес оцінки Єврокомісією готовності країни до вступних переговорів може зайняти близько року.

У своїй недавній доповіді з прогресу у країнах-кандидатах на вступ до ЄС і потенційних кандидатах, Єврокомісія відзначала: перед Албанією дуже багато роботи, зокрема що стосується подолання корупції та запровадження справді незалежного судочинства. Турбують Брюссель і незначне просування у боротьбі з організованою злочинністю, наркоторгівлею та відмиванням грошей, ситуація зі свободою преси. Крім всього іншого, Албанія переживає нині політичну нестабільність. Зокрема, на час ухвалення Радою ЄС рішення про надання їй кандидатського статусу в країні тривало бойкотування роботи парламенту з боку опозиційної соціалістичної партії.

У липні цього року заявку на вступ до ЄС подала також Ісландія. У Рейк'явіку очікують, що переговори про її приєднання до Союзу розпочнуться на початку наступного року. А в листопаді Комісар ЄС з питань зовнішніх зносин та Європейської політики сусідства Беніта Ферреро-Вальднер та міністр закордонних справ цієї країни Оссур Скарпхедінссон підписали угоду про відкриття в Рейк'явіку Представництва Євросоюзу.

ДОСЛІДЖЕННЯ І РОЗВИТОК: КОМПАНІЇ ЄС ТРИМАЮТЬ УДАР КРИЗИ

Незважаючи на кризу, витрати компаній ЄС на дослідження й розвиток зросли 2008 року на 8,1%. Євросоюз за цим показником значно випередив США (5,7%) та Японію (4,4%). Про це свідчить підготовлений Єврокомісією щорічний документ «Таблиця промислових інвестицій в дослідження й розвиток в ЄС».

ЄВРОСОЮЗ НАДАЄ ВЕЛИКОГО ЗНАЧЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯМ І РОЗВИТКУ: АДЖЕ ЦЕ ШЛЯХ ДО НОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ, ЗРЕШТОЮ — ДО НОВОЇ ІНДУСТРІАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ, ЯКА ПРИВЕЛА Б СВІТ ДО МЕНШОГО СПОЖИВАННЯ НАФТИ Й ГАЗУ. І відповідна діяльність корпорацій (а це провідні світові промислові гіганти) є надзвичайно важливою. Власне, вони піонери нової індустріальної революції.

Порівняно з 2007-м, рівень промислових інвестицій в дослідження в ЄС практично не змінився — тоді було 8,8%. Наприклад, у США

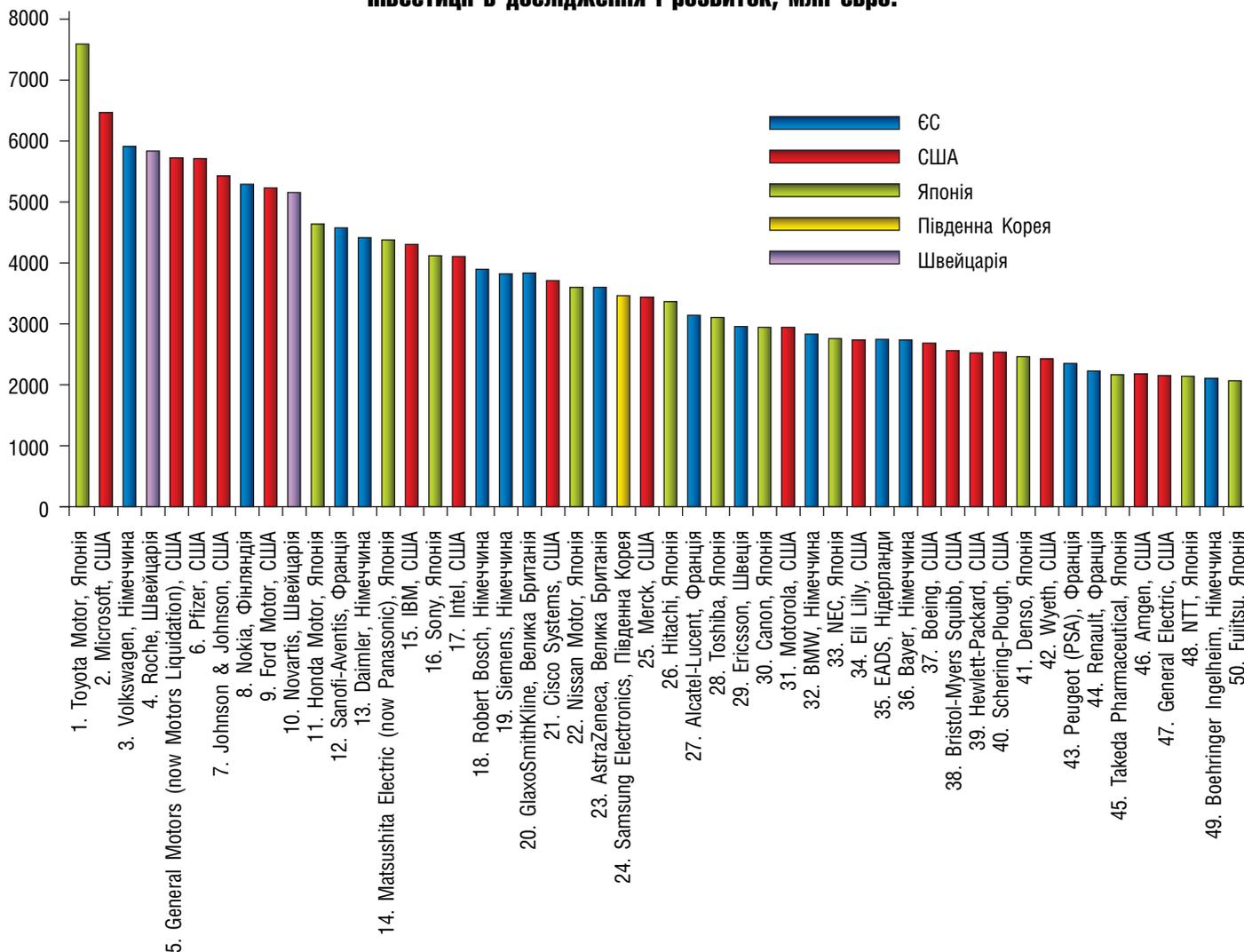
показник росту досить відчутно зменшився: 2007 року було 8,6%.

— Незважаючи на загальну економічну кризу, 2008-го компанії Євросоюзу зберегли рівень інвестицій в дослідження й розвиток. Це найкраща стратегія для того, щоб вийти з кризи ще міцнішими, — прокоментував результати дослідження Комісар ЄС з питань науки й досліджень Янез Поточнік. — Ми повинні підтримувати зусилля компаній Євросоюзу й забезпечувати стимули для посилення сфери досліджень. Я також вітаю збіль-

шення інвестицій в ті розробки, які стосуються низьковуглецевих енергетичних технологій. Вони дають нові джерела зростання й зайнятості в ЄС.

Нижче подаємо першу світову п'ятидесятку корпорацій за рівнем їхніх інвестицій у власні дослідження. У ній — 16 компаній ЄС, 18 американських, 13 японських, дві швейцарських і одна корейська. Усього дослідження охоплює 1000 компаній ЄС і 1000 — з третіх країн. 🌟

Інвестиції в дослідження і розвиток, млн євро.

У ЄВРОСОЮЗІ ПРАЦЮЮТЬ ТРОХИ БІЛЬШЕ 40 ГОДИН НА ТИЖДЕНЬ

Починаючи з липня 2008 року і до липня 2009-го зайнятість в Європейському Союзі впала на 1,9% до 222,7 млн осіб, і на 1,8% до 145,5 млн осіб у зоні євро. Такі дані оприлюднив Євростат.

ХОЧА ПОКАЗОВО, ЩО ЗМЕНШЕННЯ ЗАЙНЯТОСТІ БУЛО НЕ ТАКИМ ЗНАЧНИМ, ЯК ЗМЕНШЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ АКТИВНОСТІ: ЗА ТАКИЙ ЖЕ ПЕРІОД ЗРОСТАННЯ ВВП УПОВІЛЬНИЛОСЯ В ЄС-27 НА 4,9%, ДЛЯ ЗОНИ ЄВРО ЦЕЙ ПОКАЗНИК СКЛАВ 4,8%. Однією з причин такої диспропорції є те, що роботодавці зменшували кількість робочих годин та збільшували часткову зайнятість.

Нижче подаємо таблицю, з якої видно динаміку зайнятості в Євросоюзі у 2007–2009 роках. Наприклад, у ЄС-27 з липня 2007 року по липень 2008-го зайнятість зросла на 1,4%, але за наступний рік впала на 1,9%. Така ж тенденція мала місце щодо середньої кількості відпрацьованих за тиждень годин: спочатку збільшення на 0,3 год., а потім скорочення на 0,7 год. Станом на липень 2009

року у середньому в ЄС люди працюють 40,3 год. на тиждень.

Також очевидним є зростання часткової зайнятості в ЄС. Якщо станом на липень 2008 року неповний робочий день мали 0,5% всіх зайнятих, то за рік ця цифра зросла до 18,8%. Звичайно, це середні цифри, і ситуація між країнами-членами часом суттєво відрізняється. Це видно з таблиці. ★

Загальна і часткова зайнятість та середня кількість робочих годин на тиждень

	Зайнятість			Середній показник робочих годин на тиждень			Часткова зайнятість у % до загальної зайнятості		
	Щоквартальні зміни (%)		Кількість працюючих (x1000)	Зміни (в годинах)		Кількість годин	Зміни		Часткова зайнятість(%)
	2007 Q2–2008 Q2	2008 Q2–2009 Q2		2009 Q2	2007 Q2–2008 Q2		2008 Q2–2009 Q2	2009 Q2	
ЄС-27	1.4	-1.9	222 682	0.3	-0.7	40.3	0.0	0.5	18.8
Зона євро (16 країн)	1.1	-1.8	145 526	0.3	-0.8	40.0	0.1	0.4	20.0
Бельгія	1.7	-0.7	4 404	0.1	-0.5	40.2	-0.1	0.6	23.2
Болгарія	3.4	-1.8	3 873	0.3	-0.9	40.3	0.5	0.2	2.6
Чехія	1.4	-1.4	5 208	0.4	-0.7	41.6	-0.1	0.6	5.6
Данія	1.1	-2.6	2 852	1.0	-1.2	38.0	0.4	1.1	25.8
Німеччина	1.5	-0.1	40 228	0.3	-1.3	40.8	-0.1	0.1	26.3
Естонія	-0.5	-10.2	582	-0.7	-1.5	39.3	-1.5	5.3	11.7
Ірландія	-0.1	-8.3	1 945	-0.2	-0.7	39.4	0.4	2.3	20.8
Греція	1.5	-1.0	4 712	0.1	-0.2	42.0	-0.3	0.5	6.0
Іспанія	0.1	-7.1	19 264	0.3	-0.6	40.6	0.0	0.9	12.9
Франція	0.8	-1.2	25 556	0.6	-0.8	38.3	-0.4	0.1	17.1
Італія	0.8	-0.9	25 104	0.1	-0.6	39.9	1.2	-0.3	14.4
Кіпр	2.7	-0.5	396	0.1	-0.1	39.6	0.7	0.7	8.4
Латвія	3.4	-13.1	995	-1.5	0.1	40.5	-0.9	1.7	8.1
Литва	-0.6	-6.7	1 419	0.7	-0.5	39.9	-1.8	2.1	8.6
Люксембург	4.9	1.3	352	0.4	1.0	40.9	-1.0	1.2	17.6
Угорщина	-1.8	-4.5	3 938	0.4	0.0	40.6	0.4	1.1	5.6
Мальта	3.1	-0.8	162	0.5	-0.2	41.1	0.9	-0.3	11.4
Нідерланди	1.6	-0.8	8 683	0.1	-0.3	40.3	0.3	1.0	48.2
Австрія	2.0	-1.1	4 080	0.5	-1.4	41.5	0.9	1.3	24.9
Польща	5.4	-0.7	15 790	-0.1	-0.6	41.4	-1.0	0.3	8.6
Португалія	1.2	-2.7	5 027	0.1	-0.1	39.9	-0.1	-0.4	11.7
Румунія	:	:	:	-0.2	-0.3	41.1	0.5	-0.1	10.0
Словенія	3.1	-1.6	972	0.2	-1.1	40.4	-0.9	1.7	10.7
Словаччина	2.9	-1.3	2 196	0.6	-1.4	39.3	-0.5	1.8	4.0
Фінляндія	2.1	-3.0	2 477	1.2	-1.4	37.8	-0.7	0.5	13.4
Швеція	1.3	-2.2	4 437	1.7	-1.3	38.1	1.9	0.0	27.0
Велика Британія	1.2	-2.0	28 933	0.2	-0.4	40.8	0.1	0.8	26.1

НОВЕ ЗАКОНОДАВСТВО ЄС ЗАХИЩАЄ СВОБОДУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕРНЕТОМ

Європарламент схвалив у листопаді нове законодавство щодо правил діяльності в телекомунікаційному секторі. Воно зміцнить права користувачів телекомунікаційними послугами та Інтернетом і посилить конкуренцію на цьому ринку.

ЗОКРЕМА, ВІДПОВІДНО ДО НОВОЇ РАМКОВОЇ ДИРЕКТИВИ ЩОДО ДІЯЛЬНОСТІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОГО РИНКУ СПОЖИВАЧ МОЖЕ БУТИ ПОЗБАВЛЕНИЙ ДОСТУПУ ДО ІНТЕРНЕТУ ЛИШЕ У РАЗІ, ЯКЩО ЦЕ Є «НЕОБХІДНИМ ТА ПРОПОРЦІЙНИМ В ДЕМОКРАТИЧНОМУ СУСПІЛЬСТВІ» ТА ПІСЛЯ ПРОВЕДЕННЯ «ЧЕСНИХ І НЕУПЕРЕДЖЕНИХ ПРОЦЕДУР», З УРАХУВАННЯМ ПРЕЗУМПЦІЇ НЕВИННОСТІ ТА ПРАВА НА ПРИВАТНЕ ЖИТТЯ.

Таким чином, депутати підтримали надання доступу до Інтернету такого самого легального захисту, як і іншим фундаментальним правам людини. Уперше у світі в законодавство було введено слова «свобода забезпечення Інтернетом».

Європарламент та Рада ЄС також дійшли згоди щодо інших двох директив, які стосуються сфери телекомунікації. Одна з дирек-

тив також посилює права споживачів. Вона вимагає, зокрема, забезпечення можливості зміни споживачем мобільного оператора зі збереженням телефонного номеру протягом одного робочого дня, посилення захисту персональних даних.

Іншим документом передбачається створення Європейського органу регуляторів у сфері електронних комунікацій, який об'єднуватиме представників телекомунікаційних регуляторів з усіх країн — членів ЄС.

— Цей законодавчий пакет промовисто свідчить, що наша робота як законодавців має вплив на щоденне життя громадян, — заявив Президент Європарламенту Єржи Бузек. — Я задоволений нашим внеском у зміцнення прав користувачів електронними засобами комунікації та Інтернетом.

Рамкова директива з ринку телекомунікацій набирає чинності вже у грудні, а її положення мають бути імплементовані до національного законодавства країн — членів ЄС до 24 травня 2011 року. Європейський орган регуляторів планується створити весною наступного року. ★

ЗНАННЯ ІНОЗЕМНОЇ РОБИТЬ ЄВРОПУ ДОСТУПНІШОЮ

З появою Інтернету та інших новітніх засобів комунікації, більшою відкритістю світу для України володіння іноземною мовою дуже часто означає падіння останнього бар'єру, що відділяє людину від решти планети, зокрема від Європи. Особливо важливо це для молоді, яка відкриває для себе світ. Зі знанням іноземних мов це відкриття набагато легше, цікавіше й перспективніше.

У БРЮССЕЛІ 24 ЛИСТОПАДА ВІДБУЛОСЯ ВЖЕ ТРАДИЦІЙНЕ ЗМАГАННЯ ШКОЛЯРІВ З ЛАТИНСЬКОЮ НАЗВОЮ «JUVENES TRANSLATORES» — ТОБТО «МОЛОДІ ПЕРЕКЛАДАЧІ». Метою є популяризація вивчення молоддю іноземних мов. Участь у ньому взяли майже 3000 школярів із 600 попередньо відібраних Єврокомісією шкіл. Вік учасників — 17 років. Їм було роздано короткі тексти на одній з 23 офіційних мов ЄС, і вони мали дві години для перекладу їх на будь-яку іншу мову Союзу.

Після цього тексти передаються для оцінки професіоналами з Генерального директо-

рату з перекладу Єврокомісії. Потім журі конкурсу визначить найкращі роботи з кожної кра-

їни-члена, імена переможців будуть опубліковані на веб-сайті змагання (http://ec.europa.eu/dgs/translation/programmes/jt/index_en.htm) в лютому 2010 року. А 25 березня у Брюсселі відбудеться урочиста церемонія нагородження. Юні перекладачі зможуть отримати призи, а також поспілкуватися з «колегами» з перекладацьких структур Європейського Союзу.

Це гарний приклад і для України. Хоча, звісно, іноземну мову слід вчити не заради призів чи участі в змаганні. Потреби й стимули однакові — що в ЄС, що в Україні. ★

НАЙВАЖЛИВІШІ ПОДІЇ 2009-ГО: ВІД ГАЗОВОЇ БЛОКАДИ ДО КОПЕНГАГЕНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Рік добігає кінця, настає час традиційного підбиття підсумків. Протягом 2009-го і в Євросоюзі, і в його відносинах з Україною було багато різноманітних важливих подій. «Євробюлетень» хотів би нагадати про найбільш помітні та резонансні.

7 січня. Росія припинила поставки газу в країни Євросоюзу. Причиною стала комерційна суперечка з Україною. Газова блокада тривала до 20 січня. Від неї постраждали загалом 17 європейських держав, більшість з яких є членами ЄС. Союз поклав відповідальність за безпрецедентну ситуацію на обидві країни. Ті події стали для ЄС ще одним нагадуванням про потребу диверсифікації джерел постачання енергоносіїв та їхніх маршрутів.

23 березня. У Брюсселі відбулася Міжнародна інвестиційна конференція «ЄС–Україна — партнери із постачання газу до Європи». Участь у ній взяли Президент Єврокомісії Жозе Мануел Баррозу, Президент України Віктор Ющенко, український прем'єр Юлія Тимошенко. Підписано Меморандум з модернізації української газотранспортної системи.

7 травня. Установчий саміт ініціативи ЄС «Східне партнерство» пройшов у Празі. Метою її є зміцнення співробітництва Союзу з Україною, Молдовою, Грузією, Вірменією, Азербайджаном та Беларуссю, а також сприяння співпраці цих держав між собою.

16 травня–9 червня. В Україні відбулися безпрецедентно масштабні Дні Європи. Святкування пройшли в Києві, Тернополі, Кривому Розі, Луцьку, Івано-Франківську та Сімферополі. Активну участь в них взяло Представництво Європейської Комісії в Україні.

4–7 червня. В ЄС пройшли чергові вибори до Європарламенту. Впевнену перемогу здобула Європейська народна партія. Проте водночас вибори стали великим успіхом всіх проєвропейських сил: разом «народники», ліберали, соціалісти та зелені здобули 508 мандатів з 736-ти.

14 липня. Поляка Єржи Бузека обрано Президентом Європейського Парламенту. Вперше таку високу посаду в інституціях ЄС отримав представник Східної Європи.

16 вересня. Жозе Мануела Баррозу переобрано на посаді Президента Європейської Комісії. За нього проголосували 382 з 736 депутатів Європарламенту.

3 жовтня. Ірландія на повторному референдумі ратифікувала Лісабонську угоду, покликану реформувати Євросоюз й зробити його ще ефективнішим.

8 жовтня. ЄС і Україна завершили переговори про приєднання до Європейського енергетичного співтовариства. Його метою є створення єдиного ринку електроенергії й газу, який включатиме ЄС та сусідні з ним держави. Перемовини про приєднання України до ЄЕС тривали майже три роки.

30 жовтня. На засіданні Європейської Ради було офіційно проголошено спільну позицію ЄС щодо змін клімату з нагоди майбутньої Копенгагенської конференції. Зокре-

ма, Союз закликав світ зменшити до 2050 року викиди парникових газів на 50% порівняно з 1990-м. Було знову підтверджено готовність взяти на себе підвищені зобов'язання.

3 листопада. Лісабонську угоду підписав Президент Чехії Вацлав Клаус. Ця країна стала останньою, яка ратифікувала документ. Таким чином зелене світло для «Лісабону» було запалене.

9 листопада. Європа відсвяткувала 20-ту річницю падіння Берлінської стіни. Від ЄС участь в урочистостях взяли Президент Єврокомісії Жозе Мануел Баррозу та Президент Європарламенту Єржи Бузек.

19 листопада. Відповідно до положень Лісабонської угоди, лідери країн — членів ЄС обрали першого Президента Європейської Ради. Ним став прем'єр-міністр Бельгії Херман Ван Ромпей. Високим представником ЄС зі спільної зовнішньої та безпекової політики призначено Кетрін Ештон, яка до того обіймала посаду Комісара ЄС з питань торгівлі.

1 грудня. Лісабонська угода набула чинності.

4 грудня. У Києві відбувся саміт Євросоюз–Україна.

7 грудня. У Копенгагені під егідою ООН розпочалася міжнародна конференція з кліматичних змін. 🇺🇦

ЄВРОПА ВІДСВЯТКУВАЛА 20 РОКІВ ПАДІННЯ БЕРЛІНСЬКОГО МУРУ

Однією з найважливіших європейських подій цього року стала 20-та річниця падіння Берлінської стіни. Події 9 листопада 1989 року стали символом не лише німецького об'єднання, а й припинення штучного повоєнного розділу Європи.

«Іст сайд геллери» — це метрів 800 розмальованого художниками муру, який досі залишився в Берліні. Найпопулярнішою картиною є ось ця, на якій зображено поцілунок колишніх генсека КПРС Леоніда Брежнєва та керівника НДР Еріха Хоннекера.

БЕРЛІНСЬКИЙ МУР ЗВЕЛИ У СЕРПНІ 1961 РОКУ. Його висота становила 3,6 м, загальна довжина — 155 км. Стіна взяла у кільце «імперіалістичний» Західний Берлін. Так влада Німецької Демократичної Республіки припинила масовий виїзд до ФРН східних німців: доти близько 3 мільйонів втекло з соціалістичного раю.

Мур різав Берлін по-живому: проходив вздовж вулиць і впоперек їх, просто під жит-

ловими будинками, мостами через Шпрее, в кількох метрах від Рейхстагу. 28 років він убивав і саджав у тюрми. Близько 200 східних німців застрелено під час спроб перебратися через нього, близько 75 тисяч — засуджено за це. Тисячі зламаних життів, розділених родин... Громадянам НДР доступ до Західної Німеччини було фактично закрито — поїхати туди вони могли лише у виняткових випадках.

МАРТЕН ЛАНГЕ ПІШОВ НА ЗАХІД СЕРЕД ПЕРШИХ

Борнхолмерштрассе — це широка вулиця, частина якої була колись у східному, частина в західному Берліні. Вона проходить над коліями міської електрички. На мосту був однойменний пункт пропуску, й 20 років тому саме тут стався «прорив» Берлінської стіни.

Мартен Ланге серед перших увійшов тоді в Західний Берлін. Ми зустрічаємося на мосту 9 листопада на початку десятої вечора.

— 20 років тому я прийшов сюди приблизно в такий саме час, — розповідає Мартен. — Тоді тут ще все було перекрито.

Ідемо до місця, де стояли тоді прикордонники НДР. На Борнхолмерштрассе особлива атмосфера: люди п'ють шампанське, грає музика. Кілька пар танцюють під дощем. На парасеті мосту й біля нього десятки запалених свічок на шану про жертви східнонімецького режиму.

— Я був на дискотеці десь за півкілометра звідси, — продовжує Мартен. — І там хтось сказав, що сьогодні відкриють кордон. Коли ми з друзями прийшли, тут зібралось вже чоловік 15–20. Запитали в прикордонників: то можемо перейти через міст? Ті: ми нічого не знаємо, йдіть звідси. Але вже хвилини за 20–30 кажуть: добре, якщо хочете — переходьте. У мене було посвідчення особи, у ньому на фотографію поставили штамп. Вже пізніше взнав, що це фактично означало позбавлення громадянства НДР... Ми пішли на Захід. З того боку мосту була цілковита тиша: всі спали. Сіли на автобус і поїхали на Курфюстенштрассе, в центр Західного Берліну. Кажемо там: ми зі східного. Спочатку нам не повірили. Ми показали документи. А потім було свято. У ресторанах нас безкоштовно пригощали пивом...

У кінці 1980-х розпочалися демократичні рухи у СРСР, Польщі, Чехословаччині, країнах Балтії. Хвиля дійшла й до НДР, відомою своїм особливо жорстким поліцейським режимом на чолі зі спецслужбою «штазі». Країною котилися величезні демонстрації, режим потроху відступав.

Кульмінація сталася 9 листопада 1989 року. Власне, цього дня Берлінську стіну ніхто фізично не валив. Просто були відкриті, причому досить неочікувано, пункти пропуску між східним і західним Берліном. Близько 19 год. член політбюро Соціалістичної об'єднаної партії Німеччини Гюнтер Шабовський оголосив на прес-конференції, що громадяни НДР зможуть вільно виїздити за кордон. Передбачалося, що для цього їм треба буде звертатися до поліції по візи, і це можна буде робити вже з 10 листопада. Однак Шабовський чи то невдало висловився, чи то обмовився — частина людей зрозуміла його так, що кордон можна перетинати вже тепер і без усяких віз. Увечері 9 листопада тисячі людей прийшли до пунктів пропуску між двома Берлінами, і зупинити їх уже було неможливо...

Після тої ночі стіна стала непотрібною. Відтоді вона, та й вся НДР, проіснували менше року. ★

Для Мартена у його тодішні 17 років це було перше відвідання Західного Берліна. Провів там з півтори години. Коли повертався назад, назустріч йшли тисячі збуджених і радісних людей. Кордони було зметено. Ніхто вже не перевіряв документи й тим більше не ставив штампів.

Анатолій Марциновський

«ВРАЖАЄ, ЯК УКРАЇНЦІ ВІДЗНАЧАЮТЬ НАЦІОНАЛЬНІ СВЯТА»

Полька Катажина Забртанська працює волонтером у Вінниці в Подільській агенції регіонального розвитку. Вона навчалася у Люблінському Університеті Марії Кюрі-Склодовської, вивчала історію, соціологію, культуру та педагогіку. Також співробітничала з люблінською Фундацією Нови Став, через яку й долучилася до роботи в Європейській волонтерській службі.

— Чому вирішили їхати саме в Україну?

— Коли я вирішила брати участь у Європейській волонтерській службі, то найважче було підібрати приймаючу організацію, маю на увазі її спеціалізацію і діяльність. Я шукала таку, що працює у сфері розвитку сільських територій або промисловості, підтримує культурну сферу, займається соціальними питаннями. Місцезнаходження організації не мало істотного значення, отже, не можу сказати, що прагнула приїхати саме в Україну. З одного боку, я хотіла якомога більше навчитися, з іншого — передати свій досвід місцевій громаді й конкретній недержавній організації. І для мене справді було неважливо, в якій країні це станеться. Знаю, що багато людей, які вирішують працювати для ЄВС, роз-

витку сільської місцевості, який мав бути сфокусований на соціальній та культурній анімації. Це започаткований у 1960-х роках у Франції метод боротьби з соціальним невдоволенням людей і відчуттям ними соціальної ізоляції. Його метою є покращити соціальну комунікацію та розвинути артистичні потреби людини, також він стосується освітніх, інтеграційних функцій, формування особистості. Отже, спочатку я підготувала деяку теоретичну інформацію, мультимедійну бібліотеку і лекції на цю тему. Потім розпочала реалізацію проектів. У мене були чотири ідеї, дві з них затвердили. Зараз я реалізую два проекти — це Школа журналістики в Северинівці та Фольклорний університет-дім ручної роботи. Перший проект включає семінари, тренін-

Європейська волонтерська служба діє з 1996 року і є частиною програми ЄС «Молодь у дії». Вона надає можливість молодим людям віком 18–30 років попрацювати волонтерами в громадських організаціях Європи протягом 2–12 місяців.

За своєю суттю ЄВС є спільним проектом щонайменше трьох сторін: волонтера, приймаючої сторони та сторони, яка відправляє його. Пошук партнерів для проекту відбувається за допомогою всеєвропейської бази даних, в якій можна знайти організації, що мають повноваження відправляти й приймати волонтерів (http://ec.europa.eu/youth/evs/aod/hei_en.cfm). Отже, проходження молодіжної волонтерської служби стає можливим завдяки підтримці двох громадських організацій і програми «Молодь у дії». Волонтерам надають кошти на проїзд до місця служби, харчування, оплачують житло й страхівку. Громадські організації також отримують певні фінанси на адміністрування проектів та заходів, пов'язаних з діяльністю волонтера.

глядають це як якісь канікули. Вибирають, наприклад, теплі Італію чи Грецію. Але ж така мотивація зовсім не відповідає цілям програми «Молодь у дії».

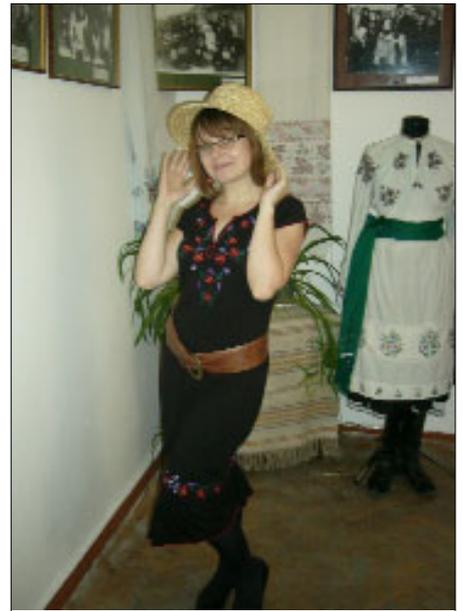
Зрештою, я вибрала Подільську агенцію регіонального розвитку. У них розвинена структура внутрішнього й міжнародного партнерства, різноманітна діяльність. У червні цього року я приїхала в Україну. Мушу сказати, що адаптація до неї була досить важкою. По-перше, інша мова, по-друге, я вегетаріанка, а для українських реалій це досить неординарно, по-третє, просто сумувала на перших порах за домом.

— Які ваші обов'язки в Україні?

— Вони дуже різні. Спочатку мені треба було створити власну концепцію проекту з роз-

ги, сфокусовані на соціальній майстерності (інформаційні комунікації, соціальні комунікації, роль лідера, співробітництво між групами), базові знання журналістики, її історії та розвитку, комп'ютерну графіку, передбачає візити в місцеві медіа. Другий передбачає набуття навиків з ручної роботи, гончарства, народних танців, ювелірного мистецтва, розписів великодніх яєць, скла, а також візит до Вінницького етнографічного музею. Я є автором і координатором цих проектів.

Також займаюся історичною розвідкою щодо польських родин Орловських і Соколовських, які були засновниками і власниками Северинівки. Ще працюю в Польській школі, допомагаю українцям, які хотіли б узяти участь у програмі ЄВС. Готую міжнародні обміни та

започаткову контакти і партнерство з організаціями з усієї Європи. Ще маю уроки щодо громадянського суспільства, прав людини, толерантності, міжкультурних комунікацій у вінницькій школі № 7. Також провожу семінари з глобальних проблем, таких як голод, допомагаю в офісній роботі.

Крім цього, співробітничала з Конфедерацією поляків у Вінниці — там викладаю польську історію та мову. Працюю в регіональних архівах, шукаю матеріал щодо Голокосту. Можу сказати, що кожен день приносить для мене нові обов'язки й виклики — і це мені дуже подобається.

— Якою мовою спілкуєтесь в Україні?

— Моїми робочими мовами тут є українська, польська та англійська. Двічі на тиждень беру уроки української. Англійську та польську використовую для контактів з міжнародними партнерами. Крім цього, я можу зазвичай розмовляти польською в офісі агентства, тому що вона дуже подібна з українською, отже, проблем з порозумінням немає.

— Що найбільше вражає в Україні?

— Це те, як українці відзначають їхні свята, наприклад національні. Заповнені

Продовження на стор. 25.

СТУДЕНТОВІ ЗАБОРОНИЛИ ВОДИТИ ВЕЛОСИПЕДА

Інколи випивати не бажано не лише за кермом авто. 24-річного німецького студента Кристофера Хана позбавили на 15 років права водити велосипеда за керування ним напідпитку.

У ЧЕРВНІ 2008 РОКУ ВІН ПОВЕРТАВСЯ О 4 ГОД. РАНКУ З ВЕЧІРКИ Й БУВ ЗУПИНЕНИЙ ПОЛІЦІЄЮ. Обстеження виявило наявність у крові Кристофера 1,71 промілле алкоголю. Прямо на місці студенту довелося сплатити 500 євро штрафу, але на цьому історія не скінчилася.

У березні 2009-го його викликали для проходження водійської медкомісії, яка мала б дослідити його фізичний та психологічний стан. Обстеження коштувало ще 500 євро, тому студент на нього не з'явився. Після того, як він проігнорував виклик вдруге, від-

повідний орган офіційно заборонив Хану сидати за кермо велосипеда та інших транспортних засобів до 2024 року. За порушення заборони йому загрожує одноразовий штраф у 25 євро. ★

В Україні велосипеди швидко набувають популярності серед молоді й підлітків і в містах, і для замських прогулянок та подорожей. Щоправда, тут ще практично немає такої інфраструктури, як у Європі: велосипедних доріжок, місць паркування, пунктів прокату.

Натомість у ЄС — справжній культ велосипеда. Там все робиться для якнайширшого користування цим екологічно безпечним та економним видом транспорту. Один із найцікавіших велосипедних проєктів під назвою «Bicing» уже третій рік реалізують у Барселоні (Іспанія). Він має грандіозний успіх.

«Bicing» — це велосипеди й автоматизовані станції їх видачі, як от на фото. Річний абонемент коштує 24 євро. Користувачу видають карту на отримання велосипеда, з якою взяти його можна на будь-якій зі станцій. Причому перші 30 хв. користування безплатні, кожні наступні півгодини коштують лише 30 євроцентів. Разове використання велосипеда обмежене двома годинами.

Їздити двоколісною машиною в Барселоні дуже зручно: там близько 300 км велодоріжок. Станцій «Bicing» також вистачає — їх понад 400. Парк проєкту складає 6000 велосипедів. Нині в Барселоні — близько 200 тис. зареєстрованих користувачів «Bicing», а це 15% мешканців міста, які мають потребу в постійному пересуванні.

«ВРАЖАЄ, ЯК УКРАЇНЦІ ВІДЗНАЧАЮТЬ НАЦІОНАЛЬНІ СВЯТА»

Закінчення. Початок на стор. 25.

вулиці, багато людей у вишиванках, усі сповнені енергії та щасливі. У Польщі це виглядає трохи інакше, такі святкування дуже патетичні та серйозні. Також в Україні неперевершені пейзажі, гарна природа. Коли я була у Криму і Карпатах, почувалася щасливою. Загалом Україна дуже гарна, є багато місць, які варто відвідати.

— Чи сильно українська молодь відрізняється від європейської, наприклад від польської?

— За моїми спостереженнями, польські та українські підлітки дуже подібні. Більш помітною є різниця між міською та сільською молоддю в Україні. Перші є грубими, егоїстичними, самовпевненими, але також більш незалежними та з ширшим світоглядом. Вони не бояться висловлювати свої думки, точку зору. Молодь з маленьких містечок більш інертна, обережна, дружна та допитлива. Також під час розмов вони часто наголошували, що відчувають певну дискримінацію через їхній низький економічний статус. Та я думаю, що це притаманно для обох країн.

Але одна річ точно відрізняє українську молодь від польської: молоді українці хочуть залишити свою країну. Це спричинено політичною ситуацією та незадовільними життєвими умовами. Вони побоюються, що в майбутньому навіть незважаючи на високу професійну кваліфікацію, зусилля та наполегливість не знайдуть гарної роботи. Вони не бачать перспективи. Почувуються ошуканими та недооціненими, має місце дуже велике відчуття безнадії. Мене це дуже засмучує. Але сподіваюся, молоде покоління українців все ж змінить такі «емігрантські» наміри. ★

Читайте в наступному номері: • У Копенгагені відбулася Міжнародна конференція з питань зміни клімату. На фото: з Брюсселю учасників форуму доставляв до столиці Данії такий от спеціальний потяг.

• В Україні розпочато реалізацію відразу чотирьох фінансованих Євросоюзом проєктів, спрямованих на розвиток інноваційного сектору. На фото: під час присвяченої цій події прес-конференції.

ССП ЄС робиться заради ось цього

Фермери ЄС у разі чого завжди готові до протестів. На фото: 1971 року під час проведення Ради ЄС з питань сільського господарства вони добралися аж до зали засідань. Разом із коровою

Сфери діяльності Євросоюзу

Сільське господарство

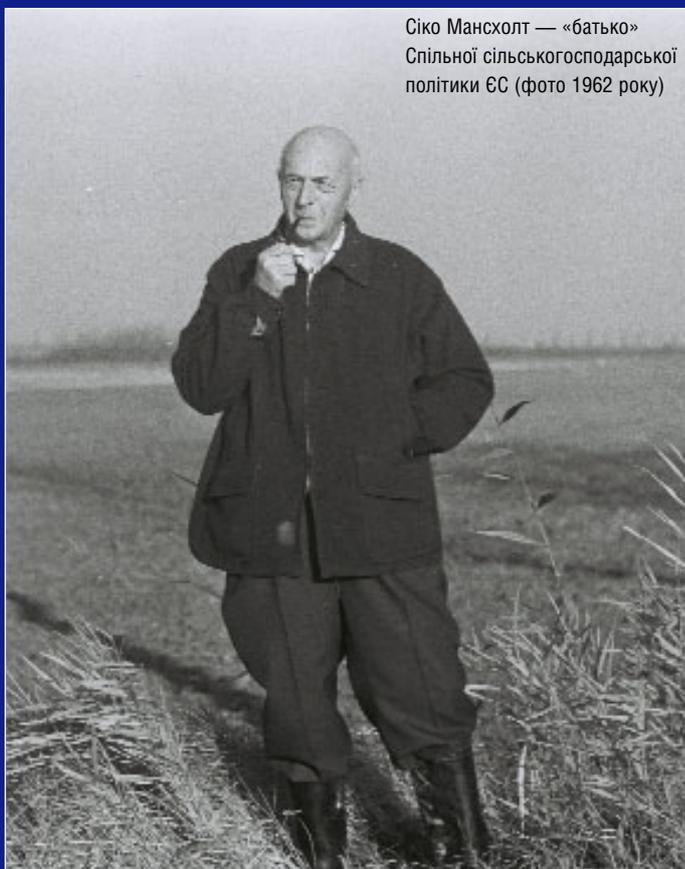
Спільна сільськогосподарська політика (ССП) — одна з найважливіших і найвитратніших сфер діяльності ЄС. На неї припадає понад 40% його бюджету. Належить до виняткових повноважень Союзу, рішення у цій сфері ухвалюють кваліфікованою більшістю голосів Ради ЄС після консультацій у Європарламенті.

Головні завдання ССП — забезпечити прийнятний рівень життя фермерам та якісні, за справедливими цінами харчові продукти споживачам. Інструментами для цього є, зокрема, спільний ринок сільгосппродукції та застосування принципів єдиних цін та фінансової солідарності.

Створення ССП було передбачено ще Римським договором 1957 року. Відтоді політику регулярно реформували. Зокрема, радикальні зміни розпочалися на початку 2000-х років: обмеження витрат і більша увага до безпеки харчових продуктів, розвиток села та збереження довкілля. На заміну дотаціям на виробництво поступово запроваджують прямі виплати фермерам як форму допомоги і засіб заохотити сільгоспвиробників дотримуватися харчових та екологічних норм.

«Батьком» ССП ЄС називають нідерландця Сіко Мансхолта. З 1958 по 1972 роки він був першим уповноваженим Єврокомісії з питань сільського господарства. Нині «сільськогосподарським» Комісаром ЄС є датчанка Маріанн Фішер Боель.

Сіко Мансхолт — «батько» Спільної сільськогосподарської політики ЄС (фото 1962 року)

Сільськогосподарський Комісар ЄС Маріанн Фішер Боель приборкує козу на португальській Мадейрі

Нинішні фермери Євросоюзу господарюють за допомогою портативних комп'ютерів